

občinsko glasilo

marec 2021 | številka 2 | letnik XXII

Hrpelje-Kozina

Na stičišču treh svetov

IZ VSEBINE

2 AKTUALNO

5 MED LJUDMI

16 ŠPORT

21 MLADARIJE

29 ZA USAKEGA NEKAJ

43 NAPOVEDNIK

Info za glasilo: Ester Mihalič, 051 677 017, glasilo@hrpelje.si

Info za prireditve in drugo:

Občina Hrpelje - Kozina, Ester Mihalič, 05 / 6800 150, ester.mihalic@hrpelje-kozina.si

Glasilo izdaja: Občina Hrpelje - Kozina, Hrpelje, Reška cesta 14, 6240 Kozina

Število izvodov: 2140

Odgovorna urednica: Ester Mihalič

Uredniški odbor: Nives Mahne Čehovin, Helena Godina, Martina Poles, Andrej Bolčič, Andreja Tomažič Hrvatina, Vasja Valenčič

Lektorica: Nives Mahne Čehovin

Tisk in oblikovanje: Tiskarna Vek, Koper

Foto: Arhiv občine, kar ni posebej navedeno.

Fotografije na naslovnici in na zadnji zunanji strani Občinskega glasila v letošnjem letu ureja Miha Tomažič, ljubiteljski fotograf iz Huj. Na naslovnici pogled iz Žabnika.

Požrtvovalnost zdravstvenih delavcev

V času epidemije, ki nas spremlja že več mesecev, se veliko posameznikov dodatno izpostavlja in trudi pri ohranjanju čim bolj normalnega in znosnega življenja. Ob tem bi veljalo pohvaliti delo Civilne zaščite, lokalne skupnosti, raznih društev, kot je Rdeči križ, Karitas in druge posameznike, prostovoljce in organizacije, ki jih ni malo.

Pri tem pa lahko trdimo, da so največji heroji v tej bitki zdravstveni delavci. Pričevanje o eni izmed njih (lahko bi bila zgodba kateregakoli drugega delavca v tej situaciji) smo prejeli tudi v uredništvo Občinskega glasila in ga objavljamo s posebno pozornostjo:

»Dano mi je videti in spremljati delo mlade diplomirane medicinske sestre, ki je sicer zaposlena v Zdravstvenem domu Sežana, živi pa v naši občini. Že ob začetku epidemije je bila prerazporejena iz svoje ambulante na druga delovna mesta, kjer je bila večja potreba v boju s koronavirusom. Kmalu je začela opravljati dela v ekipi na jemanju vzorcev za testiranje v covid točki v Sežani. Ob izbruhu okužb v Domu ostarelih v Sežani pa je bila prerazporejena tja, kjer dnevno v popolni zaščitni opremljeni delo z bolnimi, zelo bolnimi in umirajočimi ljudmi. Delo ne traja le osem ur, ampak kljub težjim pogojem dela večkrat dlje, tudi po deset in več. Minili so božični in novoletni prazniki, ki jih je ravno tako po večini preživela v nudenju pomoči bolnikom v domu, ki se borijo za svoje zdravje in življenje. O prostih dnevih si ne upa niti razmišljati. Do sedaj ji je uspelo s pomočjo zaščitne opreme, kljub vsakodnevnemu stiku z okuženimi bolniki, ohraniti svoje zdravje in posledično zdravje svojih bližnjih. V domu ostarelih je zbolelo več kot pol zdravstvenih delavcev v času, ko je bilo tudi oskrbovancev največ bolnih. Razen nekaj izjem so se okužili skoraj vsi oskrbovanci. Imam možnost spremljati delo te pogumne mlade zdravstvene delavke, ki brez pomislekov zgodaj zjutraj nastopi svoj delovnik in ga zaključi v večernih urah v upanju, da bo bolnikom olajšala bolečine, da bodo lažje zadihali ali pa pomirjeni zaključili svoje življenje. Danes je, po toliko dneh, prvič potarnala, da jo je pod zaščitno obleko obšla neka slabost. To me je dregnilo, da vam povem njeno zgodbo.« Vsakodnevna zgodba, ki nam pove veliko. Ali kdaj pomislimo na zdravstvene delavce? Lahko smo jim hvaležni! V tem času epidemije, ki traja že mesece, zdravstveni delavci izpolnjujejo svoje poslanstvo. Mogoče bi jim veljalo ob priložnosti izreči pozornost za njihovo plemenito delo. Veljalo bi jim reči: »Hvala!«

Zdravstveni delavci, ki opravljajo delo z bolniki okuženimi s koronavirusom, si prav gotovo zaslužijo več kot pohvalo. S temi besedami bralec zaključuje svoj prispevek. Pridružujemo se mu tudi mi!

Uredništvo

Množično hitro testiranje pri nas

Civilna zaščita Občine Hrpelje - Kozina je v četrtek, 21. 1. 2021, ter v soboto, 6. 2. 2021, izvedla množično testiranje prebivalstva v Hrpeljah. Prvič je bilo testiranih 105 oseb, pri katerih je bila potrjena okužba pri 6 osebah, drugič pa 187 oseb, od tega so bile samo 4 pozitivne na covid-19.

Občinska uprava

OBVESTILO O OBJAVLJENIH JAVNIH RAZPISIH

Občinska uprava Občine Hrpelje - Kozina vse zainteresirane obvešča, da bodo v sredini marca na spletni strani občine <http://www.hrpelje-kozina.si/> objavljeni javni razpisi:

- dejavnosti kulturnih društev in prireditelj, programov na področju športa, vzdrževanja javnih športnih objektov,
- dejavnosti turističnih društev in prireditelj, programov društev za ohranjanje narodne zavesti, letovanja za otroke in mlade,
- humanitarnih organizacij in društev s področja socialnega in zdravstvenega varstva,
- programov, ki niso predmet drugih razpisov v Občini Hrpelje - Kozina,
- mladinskih programov in projektov ter programov za mlade.

Na navedenem spletnem naslovu je dostopna tudi razpisna dokumentacija.

Občinska uprava

Razpis za mikrokredit P7R – ugoden kredit do 50.000 EUR

Slovenski podjetniški sklad je pred kratkim razpisal izredno ugodno financiranje mikro, malih in srednjih podjetij, namenjeno zagotavljanju ugodnih virov financiranja.

- financiranje od 5.000 EUR do 50.000 EUR;
- zelo ugodna fiksna obrestna mera – samo 1,1 %;
- odplačilna doba od 1 do 5 let (možen moratorij do 6 mesecev);
- vezan na določene občine, med njimi je tudi Občina Hrpelje – Kozina.

Za več informacij in pomoč pri pridobitvi sredstev se lahko obrnete na strokovnjake iz svetovalnega podjetja Eudace d.o.o. na telefonski številki 051 681 552 (Matej Voršnik) ali pa na elektronsko pošto: matej@eudace.eu.

Zbliževalnik

Dom upokojencev v Sežani je sredi januarja dobil Zbliževalnik. Gre za pogruntan enostaven način, ki omogoča varen stik starostnikov v domu ter njihovih najbližjih. Akcijo so koordinirali člani ekipe neodvisnih prostovoljcev, združeni pod imenom Premik iz Sežane. Zbliževalnik je postavilo socialno podjetje iz Ljubljane – Preoblikovalnica. Obenem ga je prejel tudi Dom na Krasu v Dutovljah.

Foto: Andrej Kurent

GRADNJA V DOLINI GLINŠČICE

Na progi drugega tira od Divače proti Kopru bo vlak med prvim in drugim predorom, ki sta najdaljša na progi, premostil dolino Glinščice. Gradbena dela na tem delu bodoče proge so se začela septembra lani, ko je bil izvajalec, konzorcij družb Markomark Nival d.o.o., Nival Invest d.o.o. in Ekorel d.o.o., uveden v delo.

Danes so dela na premostitvenem objektu v polnem teku. So zelo zahtevna, ker se gradi v strmih pobočju kanjona reke Glinščice in njenih pritokov, ob tem pa je treba upoštevati stroge okoljevarstvene zahteve, ker ima dolina Glinščice status naravnega rezervata, kot tudi spremenljive vremenske pogoje.

V območju severnega portala drugega predora (T2) je že zgrajen oporni zid dolžine 16 m in višine 20 m. Trenutno je v zaključni fazi gradnja opornega zidu v osrednjem območju objekta, ki je dolg 61 m in visok 16 m. Konstruktorska zasnova je branasta, povezujejo jo vmesne monolitne grede in kamniti bloki.

Na gradbišču se izvajajo še izkopi in začasna zaščita portalov obeh predorov, prvega in drugega, ter krajnih opornikov. Utrjujejo se dostopi do temeljev začasne podporne konstrukcije, nujne za začetek gradnje premostitvenega objekta, ki je zasnovan v obliki zaprte škatlaste konstrukcije, da bi omilili vpliv železniškega prometa na zavarovano območje doline Glinščice.

Časovnica izgradnje je v okviru terminskega plana.

2TDK

Zaradi povečanja števila težkih tovornih vozil na glavni cesti G1/7 se obeta poostren policijski nadzor

Občina Hrpelje - Kozina se pridružuje prizadevanjem Društva Mirna cesta za zmanjšanje števila tovornih vozil, težjih od 7,5 t, na glavni cesti G1/7. V Društvu Mirna cesta namreč opozarjajo, da se tranzitni promet tovornih vozil, katerih največja dovoljena masa presega 7,5 t, povečuje, njihovo število bo kmalu doseglo raven pred omejitvijo tranzitnega prometa. Na pobudo Primoža Kastelica iz omenjenega društva je županja Občine Hrpelje - Kozina Saša Likavec Svetelšek gostila srečanje z državnim sekretarjem Ministrstva za notranje zadeve Francem Kanglerjem z namenom predstavitve problematike vnovičnega povečanja števila tovornih vozil na omenjeni cesti. Kot je pojasnil Primož Kastelic v Društvu Mirna cesta sumijo, da prihaja do izigravanja pravil za izredno uporabo ceste po uredbi, ki velja od 1. junija 2019, in dovoljuje uporabo ceste hrvaškimi prevoznikom le v primeru, če prihajajo iz določenih županij, z nekaj izjemami. Čeprav ne županja ne Občina Hrpelje - Kozina nimata neposrednih

pristojnosti, s katerimi bi lahko urejala ureditev na državni cesti, si županja želi aktivnega reševanja problematike ob državni cesti, na katerega opozarjajo v Društvu Mirna cesta, saj močno vpliva na kakovost življenja občanov ob glavni prometnici.

Na sestanku je državni sekretar Kangler kot eno od možnih rešitev izpostavil poostren nadzor policije. Po predhodnem javnem obvestilu bi policija izvajala mesec dni trajajoč 24-urni poostreni nadzor tovornih vozil, tako na mejnem prehodu Starod kot na cesti G1/7. Kot je dodal Kangler, bi po izvedenem nadzoru lahko realno ocenili, ali je sum Društva Mirna cesta upravičen, ter videli, ali bo posledica poostrenega nadzora upad prometa tovornih vozil ali nadaljnje povečevanje števila tovornih vozil, katerih skupna masa presega 7,5 t.

Občinska uprava

Zaključena zunanja dela na »pompi« v Klancu

Občina Hrpelje - Kozina z obnovo stare vodne črpalke (ali po domače »pompe«) in bližnjega objekta dobiva novo pomembno turistično točko v okviru Krajinskega parka Beka. Ta bo na eni strani izhodišče za aktivno doživljanje neokrnjene narave ter na drugi za spoznavanje pomembne kulturne in tehnične dediščine našega območja. Ureditev in obnova dveh objektov z ureditvijo zunanega parkirišča in vseh potrebnih priključkov na infrastrukturo je za občino prva večja pridobitev iz naslova izravnalnih ukrepov ob gradnji II. tira, sledila pa bo še ureditev pešpoti, namestitve urbane opreme (klopi, označe-

valne table) in postavitve jeklenih robnikov.

Pred obnovo močno dotrajan kompleks dveh objektov, čuvajnice in vodne črpalke za potrebe železnice, bo kmalu urejen v info center, s pripadajočimi sanitarijami in večnamenskim razstavnim prostorom. Tako domačinom kot gostom bo ponudil nov prostor za priložnostne prireditve, izobraževanje, protokol in vaške dogodke. Stavbni kompleks bo navezan tudi na parkovno ureditev območja, z urejenimi pešpotmi, in bo tako vaščanom kot tudi občanom cele Občine Hrpelje - Kozina ponudil nove priložnosti za nadaljnji razvoj zelenega in trajnostnega turizma, hkrati pa izpostavil izjemno bogato kulturno in tehnično dediščino našega območja. V prenovljenih prostorih smo namreč uspeli ohraniti tako parni kotel iz leta 1909, parno črpalno iz leta 1949, električno črpalno in številne druge tehnične predmete iz preteklosti ter z umestitvijo idejne zasnove prenove kompleksa uspeli izpolniti veliko željo krajanov Klanca pri Kozini po ohranitvi »pompe«.

S sporazumom (št. 2430-14379052) o zagotovitvi izravnalnih ukrepov na

trasi II. tira železniške proge na odseku Divača-Koper je Občina Hrpelje - Kozina na območju Krajinskega parka Beka uspela zagotoviti ureditev območja soteske Glinščice z dolino Griže, ponornih jam in arheoloških lokalitet Lorencon in gradu nad Botčem. Sporazum je bil podpisan že leta 2014, pred približno mesecem dni pa so bila zaključena prva dela na območju Krajinskega parka Beka in

črpališča v Klancu pri Kozini. Celotna vrednost investicije znaša 388.073,47 EUR, pri čemer je financiranje zagotovljeno iz naslova zgoraj omenjenega sporazuma o zagotovitvi izravnalnih ukrepov.

Črpalna je sicer eden od pomembnih elementov tehnične dediščine na našem območju. Zgrajena je bila ob izgradnji železniških krakov Divača-Pula (l. 1876) in Hrpelje-Kozina-Trst (l. 1887). Za oskrbo parnih lokomotiv v prometu so bile potrebne razmeroma velike količine vode, zato so na relativno kratkem odseku proge Trst-Sv. Andrej-Hrpelje - Kozina zgradili Vodno postajo Hrpelje - Kozina in črpališče Klanec. S pomočjo vodne črpalke so črpali vodo za potrebe železnice. V obdobju delovanja parnih lokomotiv so le-te imele na poti od Hrpelje do Trsta na Kozini oskrbovalno postajo, saj je bil naklon proge 32,7 promila. Črpalna v Klancu je za potrebe železnice delovala do leta 1970, nato za potrebe INE do leta 1980. Vsebo-

vala je dva zunanja rezervoarja s prostorninama 6.000 m³ m in 4.500 m³ vode. Oba sta se polnila iz nekoliko višje ležeče struge Glinščice. Črpalna postaja je služila tudi za polnjenje (nizkotlačna črpalna) in pripravo vode v nekoliko višje ležečih »filtrirnih« rezervoarjih. Iz teh so nato s pomočjo parne črpalke (visokotlačna črpalna) transportirali vodo (po 1369 m dolgem cevovodu s premerom okoli 100 mm) v višje ležeče rezervoarje ob železniški postaji na Kozini. Ob črpalni postaji je tudi hiša za oskrbnika s petimi prostori.

Občinska uprava

(Viri: Karel Rustja: *Železniške proge na Malem Krasu*; Alenka Pečar, diplomsko delo: *Oživljanje opuščenih železniških prog na primeru opuščene železniške proge Hrpelje-Kozina-Trst*, Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta, Oddelek za krajinsko arhitekturo, 2008)

Odprta meja - Beka-Botač

Odprta meja 22. 3. 2021 praznuje 40 let!

Leta 1981 je bila na pobudo prebivalcev ob meji prvič izvedena ODPRTA MEJA, ki je takrat postala tradicionalna. Ideja o dnevu prostega prehoda brez prisotnosti varnostnih organov je bila za leto 1981 izredno pogumna. Državna meja ni ločevala le dveh držav, temveč tudi dva različna sistema. Rdeča nit vseh dosedanjih prireditev je pohod po Poti prijateljstva, ki poteka med posameznimi kraji v Občinah Hrpelje - Kozina in Dolina ter večji del po dolini Glinščice, ki je zaščiten kot rezervat oziroma krajinski park. Zagotovo lahko iz pobude Odprte meje razberemo zametke ideje Evropske unije brez meja.

Idejo Odprte meje smo leta 2011 prenesli naprej na mejo z Občino Lanišče na Hrvaškem in jo vse odtlej praznujemo na nedeljo, najbližjo 7. septembru, postala pa je tudi osnova za občinski praznik naše občine.

Odprto mejo vsako leto obeležimo s pohodom, ki ga organiziramo 22. marca oziroma na soboto ali nedeljo, najbližjo temu datumu. Žal tako lani kot tudi letos to ne bo mogoče zaradi varnostnih ukrepov zaradi koronavirusa. Če pa aktualni ukrepi omogočajo vstop v sosednjo Italijo in gibanje na sploh, se lahko v spomin na Odprto mejo podate sami po Poti prijateljstva. Je krožna pot in označena.

Obenem bosta župan Sandi Klun iz Občine Dolina in Saša Likavec Svetelšek, županja Občine Hrpelje - Kozina, pripravila poslanico, ki bo objavljena na Facebooku in spletni strani občine.

Občina Hrpelje - Kozina in Občina Dolina

Iz pogovora Asje Jugovec z Borisom Bernetičem, 21. 1. 2010
»Sežanska občina je takrat obsegala ozemlje od Brestovice do Kastelca oziroma Socerba. Meja je bila locirana med štirimi slovenskimi obmejnimi občinami in Trstom. Edvin Švab, takratni župan dolinske občine, je obiskal g. Berne-

tiča v njegovi pisarni v Sežani ter prišel na dan z idejo o odprti meji. Naslednji korak je bil predlagati in posredovati pobudo o izbrisu meje vsaj za en dan oblastem tako na italijanski kot na strani Jugoslavije oziroma slovenski strani. Italijani so to lažje sprejeli kot Jugoslovani, saj so slednji mejo bolj strogo varovali in nadzorovali, kaj je šlo čez. A so vseeno poskusili s predlogom in pobuda je bila dobro sprejeta. Sledile so aktivnosti za dogovor na obeh straneh. Pri nas je bilo treba doseči soglasje na treh področjih: strinjanje pri vseh organih občine, konsenz Vlade Republike Slovenije, pri republiških organih za notranje zadeve, vojski JLA (kjer so imeli na mejah karavle) ter strinjanje policije. Takrat so menili, da se nima kaj zgoditi, kljub temu da so se nekateri bali, da bi šlo čez mejo veliko ljudi in bi nazaj prinesli kakšne prepovedane stvari (droga, orožje) ali pa da se nekateri sploh ne bi več vrnili. Najbolj so se bali, da vojska ne bi dala soglasja, a ni bilo problema, saj so imeli tisti čas razgledane oficirje, ki so razumeli pobudo in tako dovolili, da se vojska za en dan v dolini Glinščice umakne.

Naslednji korak je bil dogovor za datum. Na določen dan so organizirali pohod, ko so lahko ljudje hodili čez mejo brez ustavljanja. Z vidika Jugoslavije je bil dogodek odprte meje revolucija, saj so še dan poprej na mejah strogo pregledovali in tehtali celo količino jajc, ki so jih nekateri peljali čez. Prebivalci obmejnih krajev se niso niti dobro zavedali dneva Odprta meja, saj so si razlagali, da kaj takšnega sploh ni mogoče.«

Kulturni praznik

Letos smo ga obeležili s pesnicami naših korenin: Doro Bernetič iz Rodika, Patricijo Dodič, po rodu iz Obrova, in Ines Cergol, po rodu z Beke.

Glede na ukrepe, ki še veljajo, je bil poklon osrednjemu slovenskemu kulturnemu prazniku zgolj virtualen, pa vendar. Trem izbranim pesmim, ki so jih pesnice same recitirale, je sledila poslanica županje Saše Likavec Svetelšek: »S kulturo naj bi bilo prežeto vse naše življenje. Ni naključje, da je letos vodilna tema slovenskega kulturnega praznika kulturni dialog. To je sodoben koncept, ki zajema odprt in strpen, predvsem pa enakovreden odnos med ljudmi. Prizadevajmo si narediti življenje, čeprav brez praznikov, resnično praznično. Prebudimo svoja občutja in dobre namene ter razmislimo, kaj lahko še storimo, da se bo naše življenje realiziralo v uresničevanju hotenja notranje kulturne in duhovne povezanosti, v ljubezni in sožitju med ljudmi.« Virtualni dogodek si še vedno lahko pogledate na spletni strani Občine Hrpelje - Kozina.

V kulturnem mesecu smo imeli tudi zoom srečanje predstavnikov kulturnih društev, na katerem smo predebatali program kulture za naslednje petletno obdobje in koledar dogodkov v letošnjem letu.

Ester Mihalič, občinska uprava

Ines Cergol živi v Kopru, doma pa je z Beke. Je učiteljica slovenščine, pobudnica in prva urednica biltena ZKP - Beseda, od leta 2007 je predsednica Združenja književnikov Primorske, več let je delala kot zunanja urednica in lektorica pri koprski Založbi Lipa in Primorskih novicah, organizira in moderira kulturna srečanja ter predstavlja literate in literaturo. Izdala je tri pesniške zbirke (Globoko zgoraj, Vmes, Svetlobnica) in dve pesniški knjigi prevodov iz hrvaščine (Mile Pešorda, Drevo z dušo ptice/Stablo s dušom ptice; Antun Branko Šimič, Preobrazbe/Preobraženja). Je soavtorica treh dvojezičnih (italijansko-slovenskih) zbornikov: Tja in nazaj/Andata e ritorno, Pet/Cinque, Dva svetova ... ena pot/Due mondi ... un sentiero in Antologije slovenskih pesnic 3 ter ena od avtoric uglasbenih pesmi slovenskih pesnic na zgoščenki Intima Mojce Maljevac. Literaturo, pesniške prevode iz hrvašči-

ne, literarne ocene, eseje in strokovne razprave objavlja v revialnem tisku, zbornikih in časopisih.

Foto: Maja Pertič Gombač

Patricija Dodič je obiskovalcem kozinske knjižnice najbolj poznana po svojem delu v knjižnici. Od prvih pesniških objav v Primorskih srečanjih se je njena dejavnost razširila na številna področja: od urednikovanja, pisanja spremnih besed k pesniškim zbirkam, tečajev italijanščine na Fakulteti za humanistiko v Kopru, tečajev kreativnega pisanja do moderiranja kulturnih prireditev, če jih naštejemo le nekaj. Je tudi likovna ustvarjalnica, ilustratorica, opremila je pesniško zbirko M. Svetina Terčon in sooblikovala nagrajeno Frančičevo slikanico Dež. In je pesnica. Izdala je štiri pesniške zbirke: Pet minut blaznosti, Literarno društvo Ilirska Bistrica, 2008, Črno obrobene oči, KD Vilenica, 2009, Wada, Založba Amaliotti & Amaliotti, 2014, in Ljubimje, Založništvo tržaškega tiska, 2015.

Foto: Andraž Gombač

Dora Bernetič je doma iz Rodika. Izdala je dve pesniški zbirki: Murva in Moje poti. Njene pesmi družijo spomin na dom, mater, pokojnega brata, družino in njen rod, iskanje korenin, premagovanje težav in tolažba, ki jo je dosegla v trenutkih, preživetih v miru narave.

Foto: Bogdan Macarol

Razstava v brezovski cerkvi

Brezovska cerkev je na kulturni praznik sprejela nekaj likovnih del umetnikov za Karitas, izposojenih iz stalne prodajne razstave v Domu duhovnosti Klanec pri Kozini. Gre za dela, ki so jih likovni umetniki narisali na Sinjem Vrhu v okviru likovne kolonije, ki jo že 26 let organizira odbor na čelu z Jožico Ličen in Anamarijo Stibilj Šajn. Umetniki so dela podarili Karitas, z namenom, da jih ljubitelji likovne umetnosti posvojijo in si okrasijo svoje domove, izkupiček pa darujejo za potrebe Karitas.

Sicer je bila v Brezovici na kulturni praznik maša, ki jo je ob upoštevanju covid predpisov, daroval župnik Niko Čuk. V uvodu je naglasil prisotnost poezije v Svetem pismu, saj se je tistega dne bralo svetopisemsko poročilo o stvarjenju sveta (prim. 1 Mz 1). V cerkev se je tega dne prineslo tudi poezije, kot jih kdo hrani v domači vitrini, in iz njih prebiralo, kot se je kdo čutil nagovorjenega.

Svetost in tišina prostora sta ustvarila vzdušje lepega in dobrega ter napolnila srca, žal zaradi covid razmer, maloštevilnih navzočih.

Jana Barba

Moje življenje v času korone

To je naslov, ki mi je naprej padel na misel, ko sem razmišljala, kako privabiti otroke k razstavljanju na okenskih šipah. In ker vemo, da so do današnjega dne, ko to pišem, bili otroci več ali manj doma, je šlo skoraj za »misijo nemogoče«. A ne bi bila to, kar sem, če se ne bi s predlogom obrnila na lansko »sodelavko« Martino Kandare, razredničarko drugega razreda na OŠ DBB Hrpelje. Martina je bila »za« in mi je nekega lepega dne prinesla šop risbic, ki sem jih bila zelo vesela. Če že ne moremo pripravljati razstav znotraj knjižnice, ki je za obiskovalce zadnje čase bolj ko ne zaprta, potem jo bomo postavili na šipe, da imamo vsi nekaj od tega. In tako so risbice tam, da si jih lahko sprehajalci ogledate od zunaj na oknih prizidka. V

marcu se nam obeta fotografska razstava simpatične, v Brkine preseljene zale Uršike. Naj živi ustvarjalnost tudi v času epidemije! Vabljeni k ogledu. Z razstavami znotraj knjižničnih prostorov pa začnemo takoj, ko bo vstop v knjižnice mogoč v nedogled – o vsem boste pravočasno obveščeni. Vsem skupaj želim obilo ustvarjalnega duha in mirnih živcev ter tono zdravja. Vsem drugošolčkom, ki ste zmedeni situaciji navkljub našli čas za risbe, pa en ogromen: HVALA.

Patricija Dodič, Knjižnica Kozina

PA IMAMO NOVE TIMPANE!

Čeprav so tudi za godbenike današnji časi drugačni, saj se ne moremo družiti in vaditi, pa se v našem društvu vseeno nekaj dogaja. Ker je starost naših obstoječih timpanov že krepko presešla starost naše najstarejše godbenice, smo se odločili za visoko investicijo v popolnoma nove profesionalne štiri timpane, na katere smo tolkalci dolgo čakali. Pošiljka, težka kar 200 kg in vrednosti manjšega novega avtomobila, je prispela sredi epidemije, tako da ni bilo priložnosti nanjo zaigrati. Kljub velikosti se jih bo enostavno prenašalo, saj imajo

snemljiv »trup« (po domače »kotel«). Poleg tega jih bo lažje uglasti in nastaviti prave tone, zato komaj čakamo na prve vaje! Tina in Tomaž sta prva odprla pakete in timpane z veseljem sestavila. Ob tem veselju se

zahvaljujemo vsem, ki nas podpirate in pomagata, predvsem pa ponovno Občini Hrpelje - Kozina, ki nam je omogočila, da je del proračuna namenjen inštrumentom orkestra.

Tina Škamperle in Erik Starc

Zoom biblični večer

V januarju je običajno v povezavi s praznikom Spreobrnjenja apostola Pavla (25. 1.) nedelja posvečena Svetemu pismu. Letos je potekala pod geslom »Tedaj so se jima odprle oči (Lk 24, 31a). Zaradi korona razmer letos ni bilo mogoče izpeljati svetopisemskega maratona. Namesto tega smo v župniji Hrpelje - Kozina organizirali zoom biblični večer. Župnik Niko Čuk je v uvodu utemeljil koristi branja Svetega pisma. Da je branje Svetega pisma pomembno za življenje iz vere, lahko neposredno izvemo v naslednjih odlomkih, ki jih lahko vsak poišče in prebere: Neh 8,1-9, 1 Tes 2,13, Rim 10,17, 1 Kor 15,3-5, Raz 3,20, Ezk 3,3, Raz 10,10, 2 Tim 3,15-16, 2 Kor 3,6, Mt 13,52, 1 Pt 3,15-16, Lk 16,29, Lk 9,33, Lk 11,27-28, 5 Mz 30,14, Lk 24,13-35.

V drugem delu bibličnega večera smo poslušali branje odlomka o dveh učencih na poti v Emavs (Lk 24 13-34) in podelili odmeve, ki jih je božja beseda prebujala. Bilo je lepo in bogato, zato je bila izražena želja, da bi podoben večer še kdaj ponovili.

Jana Barba

Človek človeku

Kot mnoge izmed vas se je tudi nas v KS Artviže dotaknila žalostna zgodba očka in dojenčice iz sosednje vasi. Kljub temu da družine ne poznamo, smo večina vaščanov Artviž, Ostrovice in domačinka iz Brezovice s skupnimi močmi zbrali dva paketa uporabnih stvari za dojenčico (obleke, pripomočke za nego, igrače ...) in finančna sredstva. Zahvaljujemo se tudi poveljniku civilne zaščite Robertu Kastelicu za vso pomoč in trud pri organizaciji in dostavi donacije.

Družini želimo vse dobro, kajti prepričani smo, da bosta skupaj stakala tako močno vez, da bosta lahko premagala karkoli, ter da bo njuna ljubezen neskončna.

In kot pravi neznani avtor: »Bodimo sočutni, kajti resnično videti življenje skozi oči nekoga drugega, je lahko najdragocenejša izkušnja in pomeni tudi živeti bolj polno življenje.«

Martina in Tjaša, za KS Artviže

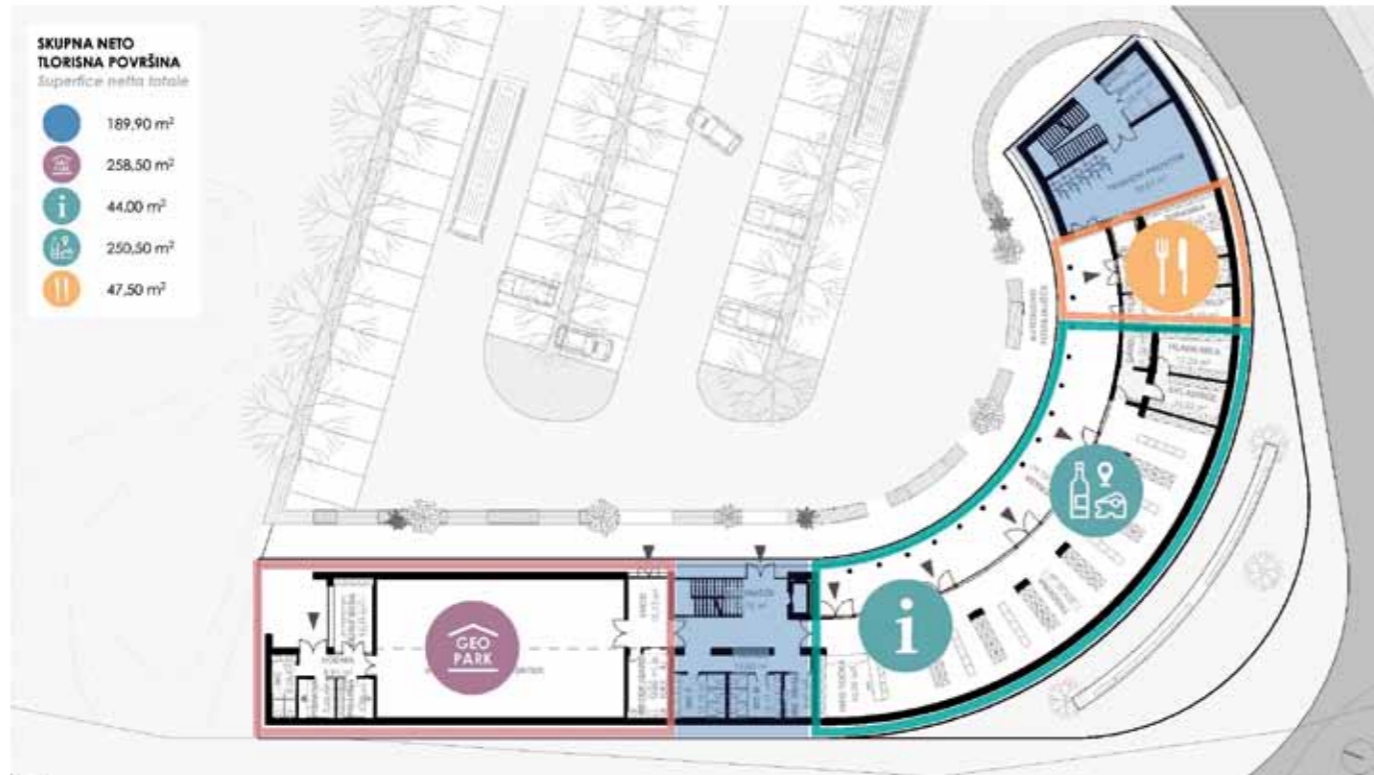
Muzejska vitrina

Pokrajinski muzej Koper je v sodelovanju s Fakulteto za humanistične študije UP in Občino Hrpelje - Kozina za slovenski kulturni dan, 8. februarja 2021, pripravil muzejsko vitrino meseca na temo Mitskega parka. Ogled je na YouTube: <https://youtu.be/pwIJ9mG1gGg> in Facebook strani muzeja, Mitskega parka in občine ter na internetni strani občine.

V kratkem videu je na ogled postavljena grobna celota iz zgodnjem rimskem grobišču Pod Jezerom pri Rodiku (1. in 2. stoletje). Po prikazu v muzejski vitrini meseca bodo predmeti stalno razstavljeni v nastajajočem muzeju Mitskega parka v Rodiku.

Občinska uprava

Vrata Krasa se predstavijo

Javni zavod Park Škocjanske jame, Slovenija, je v sredo, 10. 2. 2021, organiziral spletni dogodek »Predstavitve objekta Vrata Krasa«.

Dogodek je bil izveden v okviru projekta GeoKarst – Vzpostavitev čezmejnega geoparka na Krasu, ki je del programa sodelovanja Interreg V-A Italija - Slovenija 2014–2020.

»Vrata Krasa« je poslovno-informacijski center, ki bo stal v bližini izvoza Divača z avtoceste v poslovni coni Risnik in bo vstopna točka nastajajočega geoparka na Krasu ter logistični center za obiskovalce čezmejnega geoparka. V objektu bo interpretacijski center geološke dediščine matičnega Krasa, informacijski center za turiste, trgovina s tipičnimi lokalnimi produkti in spominki, restavracija, dve pisarni in sejna soba. Predvsem za restavracijo se bo iskalo povezave z zasebnimi vlagatelji, ki bodo izkazali interes. Urejene bodo sanitarije in parkirišče za avtomobile in avtobuse, poskrbljeno bo tudi za polnilnice za električna vozila.

Poslovno-informacijski center Vrata Krasa je predstavil strokovni vodja Parka Škocjanske jame Borut Peric, ki je povzel, kako je nastala zamisel o geoparku, ki bo prispeval k enotni predstavitvi in večji prepoznavnosti Krasa. Pojasnil je vlogo, ki jo bo pri tem odigralo novo središče, zasnovano v skladu z že obstoječimi turističnimi tokovi. Ciljne skupine Vrat Krasa so turisti, ki si ogledujejo glav-

ne znamenitosti v Sloveniji (Bled, Postojnska jama, Piran, Škocjanske jame, Kobilarna Lipica), izletniki iz okoliških regij, predvsem iz Italije, in izletniki iz Slovenije, ki namensko obiščejo Kras, ter tisti, ki se le ustavijo na poti proti obalnim destinacijam.

Idejno zasnovo za Vrata Krasa, pridobljeno v okviru projekta, je predstavilo podjetje Aporia d.o.o. iz Sežane, ki je bilo izbrano za pripravo projektne dokumentacije.

Poleg projektne dokumentacije Park Škocjanske jame pripravlja še logistični, strateški in komunikacijski načrt za Vrata Krasa. Dokumentacija, ki nastaja v okviru projekta GeoKarst, bo pridobljena do konca leta 2021, objekt pa bi lahko začel obratovati v začetku leta 2024.

Vrata Krasa bodo prispevala k večji prepoznavnosti Krasa, ponudila bodo inovativno interpretacijo geološke dediščine, kot logistični center bodo prispevala k trajnostni mobilnosti in trajnostnemu razvoju turizma ter prinesla nova delovna mesta. Povezala bodo različne turistične destinacije na Krasu, tako geološke znamenitosti, kot so Škocjanske jame, Briška jama, soteska Glinščice, Kraški rob in druge, kot tudi preostale naravne in kulturne znamenitosti. Poslovno-informacijski center Vrata Krasa bo tako obogatil turistično ponudbo in obiskovalcem odprl vrata za nadaljnje raziskovanje kraških destinacij.

Ana Bembič, koordinatorica projekta GeoKarst

Petrol je namesto nakupa poslovnih daril ob novem letu z donacijo pomagal Regijski varni hiši Kras

Družba Petrol je konec leta 2020, že deseto leto zapored, izvedla vseslovensko humanitarno akcijo Naša energija povezuje, s katero sredstva, predvidena za nakup poslovnih daril, nameni posameznikom, društvom in projektom v lokalnih skupnostih. Po izboru zaposlenih na Petrolovih prodajnih mestih po Sloveniji podpirajo pomoči potrebne posameznike ali projekte in tako z majhnimi dejanji v svojih lokalnih skupnostih pripomorejo k boljšemu življenju.

Leto 2020 je zaznamovala pandemija koronavirusa, ki je spremenila naša življenja in povečala stisko vseh, še posebej najranljivejših skupin. Več smo bili zaprti v svoje domove, ki pa vsem ne predstavljajo zavetja in varnosti. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je poročala, da je prišlo v času omejitve gibanja zaradi zaježitve koronavirusa do porasta nasilja v družini. Nekateri ženske in otroci so, zaradi

umika pred nasiljem v družini, svoj začasen dom našli v Regijski varni hiši Kras, programu Centra za socialno delo Južna Primorska, Enota Sežana. In prav njim so zaposleni pri Petrolu na prodajnih mestih Sežana, Povir jug ter Povir Sever namenili donacijo v višini 600 evrov. S pomočjo donacije bo Regijska var-

na hiša Kras pridobila nov sušilni in šivalni stroj.

V družbi Petrol, kjer sta spoštovanje in srčnost pomembni vrednoti, so s to gesto polepšali vsakdanjik žensk in otrok v varni hiši.

Regijska varna hiša Kras
CSD Južna Primorska, Enota Sežana

Simboličen ček so varni hiši predali poslovodje Aleš Kobal, Uroš Čuk in Saša Hreščak.

Pust ...

... je vedno nekako v znamenju aktualnega družbenega dogajanja. Tako je bilo tudi letos. Poleg tega, da je poberije po krajih in vaseh v občinah skrojil koronavirus, je bil ta tudi glavna tema pustnih mask. V Prešnici na prav izviren način.

Ester Mihalič

»Koronski« artviški pust

Zaradi epidemije je marsikaj drugače, tudi pustni čas. A to še ne pomeni, da pusta letos ne bo, verjetno bo le manj norčav in razigran. Iz gospodinjev že diši po krofih, miškah, flancatih, štrukljih ... Mogoče bo pa vsaj kakšno otroško pustno šj' mo premamil omamen vonj.

Martina, za KS Artviže

ČESTITKE!

PRIZNANJE PROMETEJ ZNANOSTI DR. KATJI HROBAT VIRLOGET

Izr. prof. dr. Katja Hrobat Virloget z Oddelka za antropologijo in kulturne študije Fakultete za humanistične vede Univerze na Primorskem je prejemnica priznanja »Prometej znanosti« za odličnost v komuniciranju za leto 2020. Slovenska znanstvena fundacija se je tako odločila na predlog Fakultete za humanistične študije UP zaradi njene izvirne ideje in realizacije Mitskega parka v Rodiku kot aplikacije večletnih etnoloških raziskav ter uspešnega predavanja znanja o mitskem izročilu skozi dokumentarne filme v sodelovanju z RTV Slovenija.

Na občini smo resnično veseli priznanja naši strokovni partnerici v projektu ustvarjanja Mitskega parka in ji iskreno čestitamo!

Ob tej priložnosti sem Katji postavila nekaj vprašanj, da osvetlimo ozadje večletnega dela v Rodiku.

Najprej bi te vprašala, kaj ti priznanje pomeni? Gre za strokovno priznanje?

Gre za priznanje na nacionalni ravni za prenos strokovnega znanja med ljudi. To mi veliko pomeni, saj je to namen znanosti! Žal je prepogosto tako, da raziskovalci ostajajo v svojih zaprtih krogih in mislijo le na svojo kariero. Pa vendar je naš namen spoznanja vračati tja, od koder so prišla, le v drugačni obliki. Ne smemo pozabiti, da gre nagrada vsem sodelavcem v projektu Mitski park, saj brez tako predane ekipe ne bi nikoli ustvarili nečesa tako lepega.

Torej gre za priznanje tvojemu delu pri predajanju znanja o mitskem izročilu. Si doktorica na svojem področju in za teboj je že veliko prehojene poti tako v arheologiji kot etnologiji. Kako se je začela tvoja pot na Ajdovščini v Rodiku?

Dolga je moja pot v Rodiku in poti usode so me po tolikih desetletjih raziskav zanesle spet nazaj, tako raziskovalno kot bivanjsko! Zaradi Ajdovščine nad Rodikom in prof. Slapšaka sem se dokončno odločila za študij arheologije, pa čeprav je bila v tistem času to tako nenavadna »brezperspektivna« izbira. Že prej sem sicer sanjala o tem, potem pa me je prof. Slapšak s svojimi modrovanji že kot osnovnošolko, ko sem pomagala pri raziskovanju Ajdovščine nad Rodikom, dokončno prepričal. Študij me je sicer razočaral, ker je bil bolj materialističen, kot sem pričakovala. Ker me klasična arheologija z analizo predmetov ni zanimala, mi je prof. Slapšak omogočil, da sem diplomirala iz svojega veselja – mitologije in pripovednih izročil. Takrat sem postavila izredno drzno tezo, da si v arheologiji lahko pomagamo z ustnim izročilom. Moja pot z Rodikom pa se ni takrat končala. Nadaljevala se je še z doktoratom na etnologiji, saj se je Rodik ponovno pokazal z izredno bogatim pripovednim izročilom, povezanim s krajino, kar je osnova sodelovanja med arheologijo in etnologijo. Zasluga gre Jasni Majdi Peršolja in njeni knjigi Rodiške pravce ter Radotu Lukovcu, ki mi je ustno izročilo kazal po terenu. In še vedno me po več kot petnajstih letih, ko se vračam raziskovalno v Rodik, ta znova in znova osupne z novimi odkritji.

Kdaj je prišlo do velikega koraka in ideje za turistični produkt?

Idejo sem dobila leta 2011, ko smo v okviru raziskovalnega projekta na Filozofski fakulteti morali razmišljati, kako bi svoje raziskave prenesli v aplikativno obliko. Ostalo je na papirju, vse dokler nismo na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem zasnovali projekt »Living Landscape«, kjer sem idejo potegnila »iz naftalina« in jo poskusila začrtati v

okviru Interreg programa Italija - Slovenija. Prijavili smo tudi nadaljnji projekt za izvedbo idej, vendar ga nismo dobili. Nad idejo so se navdušili Rodičani, Milan Pučko je vzel vajeti v roke, prepričal občino in na podlagi večmešnega skupnega dela smo projekt tudi dobili!

Kako sama doživljaš Mitski park?

Kako ga doživljam? Kot vrnitev k tradicijam, k ponovnemu odkrivanju pozabljene pokrajine in njenih vezi s pripovednim in drugim izročilom. Kot lučka, ki kaže, kako je lahko park postavljen na strokoven, vendar prav zato zanimiv način, ki ne posega po nacionalističnih avtohtonističnih neopaganističnih teorijah in praksah, ki so se tako razbohotile v zadnjem času ob odkritju t. i. staroverskih izročil. To, kar danes ljudje tako navdušeno častijo kot staro vero, so zgolj predkrščanske tradicije, ki jih najdemo prav povsod okrog nas.

Po drugi strani me je malo strah zaradi imena parka, da ne bo šlo predaleč od strokovnosti. V poimenovanje Mitski park so me prepričali ob pripravi projekta zaradi povezave z Moščeničko Drago, kjer je resnično predstavljena rekonstrukcija slovenske mitologije, pri nas, v Rodiku, pa imamo le mitsko krajino, torej ostanek mitskega izročila v pokrajini. Zgrožena sem prva leta opazovala, kako ljudje in novinarji vse bolj govorijo o mitih v Rodiku, kar je velika napaka. V Evropi namreč mitov kot svetih tekstov nimamo ohranjenih, imamo le drobce, ki so se ohranili v izročilu, zato mu pravimo mitsko izročilo. Če bodo ljudje uspeli razumeti to in sprejeti, da imamo v Rodiku izjemno bogato pripovedno izročilo, ki ima samo nekatere mitske elemente, kot so recimo baba, lintver ali šembilja, potem mi bo odleglo.

Kaj te najbolj veseli delati na svojem področju?

Veseli me, če imam mir za pisanje knjig in člankov, za razmišljanja o človeški naravi, o vprašanjih, ki me mučijo: o verovanjih, njihovem prekrivanju, o tem, kaj je za nas nadnaravno, kje je meja in kaj smo opredelili kot »nadnaravno« z našim omejenim znanstvenim

pogledom. Kako premakniti meje včasih okorele znanosti. Drugo področje poleg verovanj, s katerim se trenutno ukvarjam in o njem pišem knjigo, je v slovenskem diskurzu tabu tema, in sicer »eksodus« (večinoma) Italijanov iz Istre. Kako razumeti te kompleksne spomine, zakaj ljudje molčijo, česa jih je strah, kako ljudem dati glas, vendar hkrati ohranjati znanstveno kritično distanco. Rada pišem, rada razmišljam, čeprav je potem tudi veselje, ko moja razmišljanja vzbudijo razmislek pri študentih. Počutim se, da sem nekaj dobrega naredila za ta svet, kadar nekoga spodbudim k razmisleku o nečem, kar se nam zdi tako vsakdanje, pa v resnici ni ... In ja, rada presegam meje discipline, med etnologijo, arheologijo, psihoterapijo, zgodovino itd., pa tudi meje znanosti same. Od-

raz slednjega je razstava v Centru za obiskovalce v Rodiku, ki smo jo zasnovali prav z vprašanji, ki so izrinjena iz stroge znanosti. Kako različni načini dojemanja sveta, kot so znanstveni, mitski, umetniški in psevdoznanstveni, soobstajajo, pri čemer ni odgovora na vprašanje, kateri pogled je pravi. Po drugi strani pa je demokratičnost pogledov spet lahko problem, če se nad znanstvene raziskave postavijo samooklicani raziskovalci, ki nimajo strokovne podlage za znanstveno raziskovanje in potem širijo neresnične avtohtonistične nacionalistične ideje.

Priznanje predvsem nagraduje tvoje delo ne samo pri raziskovanju etnologije, ampak tudi za posredovanje znanja o tem naprej. Kje se vidi tvoje delo?

Predana sem raziskovalnemu delu s področja etnologije in antropologije. Upam, da bom odprla še veliko vprašanj in razstrla tabu teme, dala glas ljudem, presešla meje stroke in morda celo znanosti. Upam, da bom spoznala uspeha prenesti v širšo javnost, morda z nadgradnjo Mitskega parka ali tudi drugod. Povsem uživam v raziskovalnem delu, a menim, da če se spoznanja ne dotaknejo ljudi, prav veliko smisla raziskovalno delo več nima.

Hvala, Katja, za pogovor in verjamem, da se bomo v bodoče velikokrat srečali v Mitskem parku v Rodiku ter v živo pogovarjali o teh temah.

Ester Mihalič

Tigrovska spominska krožna pot Ocizla

Leta 2000 smo v Ocizli odkrili spominsko ploščo našim domačinom, ki so se na začetku prejšnjega stoletja s skupnimi akcijami pod imenom TIGR upirali potujčevanju naših krajev. Leto kasneje smo uredili pot in enkrat letno društvo ŠKTD Zveza Ocizla organizira skupinski pohod, ki se vsako leto odvija na nedeljo, najbližje 10. juniju, ko je bil prvi pohod.

Pot je dobro označena z rumenimi markacijami in pelje mimo številnih kulturnih in naravnih znamenitosti, kot so ostanki mlinov, izvir Luze, »lavatojo«, kaverne in drugi ostanki prve svetovne vojne, vhodi v jame, Blažev spodmol, potoki in slapi ter drugo. Večji del poti je senčen, pot ni naporna. Celoten krog traja 2 uri in pol. Primerna tudi za družine. Tako se lahko na pot odpravite skozi vse leto.

Letošnji skupinski pohod bo v nedeljo, 13. junija. Upajmo, da bo stanje glede pandemije in ukrepov to omogočalo, saj je dogodek zelo lep, člani društva poskrbijo za program na začetku pohoda ter tudi za okrepčilo na poti in vesel zaključek.

Start pohoda je pri kalu (na začetku vasi) v Ocizli – ne na Beki, kot smo v prejšnji številki narobe zapisali, za kar se opravičujemo!

Ester Mihalič

Tigrovska spominska krožna pot

Maletovo jamo lahko zasledimo na Tigrovske spominske krožni poti. Jama je kot nekakšen požiralnik površinskih vod z območja Beke, Ocizle in zaledja, po katerem voda pod nivojem zemeljskega površja potuje vse do Osapske doline in Boljunca, kjer ponovno priteče na plano.

V Čičariji se pasejo tudi alpake

Od lanskega leta se na pašniku v Skandanci na **eko kmetiji Jurčetovi** paseta tudi dve alpaki, pravilneje dva alpačka, sta namreč samčka Pako in Zeus.

Naj na kratko opišem alpake za tiste, ki teh živali ne poznate. Njihova domovina je Južna Amerika – Peru, Čile in Bolivija, torej visokogorje Andov. Najdemo jih na nadmorski višini 3000–4000 metrov. So ljubke živali, nekoliko večje od ovac, z daljšim vratom, in nekoliko manjše od bolj znanih lam. Za razliko od lame alpake ne pljuvajo kar vsepovprek in imajo eno od najkvalitetnejših, najtanjših in najmehkejših voln, ki je povrhu vsega tudi hipoalergena, ker ne vsebuje lanolina kakor ovčja volna.

Že pred tisočletji so kvaliteto njihove volne, ki ji pravilno pravimo flis, prvi odkrili Inki. V naravnih barvah jo najdemo kar v 22 odtenkih. Vlakna so izredno tanka – do 25 mikronov, mehkejša od moherja in nežnejša od kašmirja.

Ob obisku vas povabim še v svoj atelje, kjer nastajajo pleteni in kvačkani izdelki iz 100-odstotne alpaka volne (kape, šali ...), filcani uporabni izdelki iz domače ovčje volne (copati, torbice, drobižnice, šali, rokavice ...) ter različne okrasne stvari, slike iz volne, žogice za kužke in muce, okrasne posode, pa vilinke in še in še ... Najdete me tudi na Facebook in Instagram profilu »Nataša filca«, seveda bo pa najlaže, če pridete in si vse skupaj ogledate v živo.

Na naši kmetiji imamo poleg alpak tudi krave mukice, ovčke bekice, petelina Poldeta in njegove pitke, pa ja-

ponske svilene kokoši puhkove, mini kozico Berto in kobilino Lino.

Več o naših živalih si lahko ogledate na Facebook in Instagram profilu »Alpaka ranč Primorska«, po obveznem predhodnem dogovoru pa tudi v živo na naši kmetiji. Seveda takoj, ko bo zaradi koronskih ukrepov to mogoče. Lahko si boste živali samo ogledali ali pa se po ogledu skupaj odpravimo na sprehod – treking z alpaki po skandanski okolici.

Torej dobrodošli na naši eko kmetiji Jurčetovi, na Alpaka ranču Primorska! Vabljeni otroci, da s svojimi starši spoznate naše živali, skupaj jih bomo hranili in božali, da preživite nekaj časa v njihovi družbi in doživite nepozabno doživetje na sprehodu – trekingu z alpaki.

Pako in Zeus vas že nestrpnost pričakuje, seveda, takoj ko bodo ukrepi zaradi koronavirusa to dopuščali.

Nataša Gerdevič

Facebook in Instagram profil:
»Alpaka ranč Primorska«

Ko bodo koronski ukrepi dopuščali, dobrodošli na eko kmetiji Jurčetovi – Alpaka ranč Primorska!

PUSTNI INTERNI NASTOP GODBENIŠKE ŠOLE

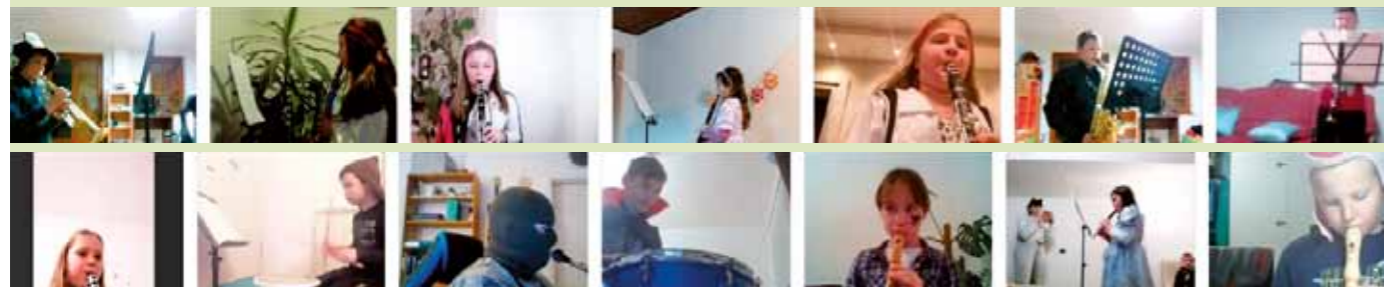
Skupaj so se zbrali in pogumno preko "zuma" zaigrali najmlajši člani društva Brkinska godba 2000.

Mladi glasbeniki so za rep ulovili le-

tošnji pust in s svojimi mentorji pripravili sproščen glasbeni nastop v maskah. Hvala nastopajočim, mentorjem in staršem, ki so se skupaj

podpisali pod tako pristrčen dogodek.

Alenka Lukač

Humanitarna akcija za Petrinje

Konec meseca decembra je območje Petrinj na Hrvaškem prizadel rušilni potres z magnitudo 6,2, v katerem je umrlo sedem ljudi, nastala pa je tudi ogromna gmotna škoda. Kasneje je območje streslo še več popotresnih sunkov. Potres smo čutili tudi v Sloveniji.

Dobrodelnost v tako težkih trenutkih ne pozna meja. Posamezniki iz Slovenije, društva in dobrodelne organizacije so se zelo hitro odzvale na potrebe prizadetih prebivalcev potresnega območja. Zbrana sredstva so v organiziranih konvojih, navkljub epidemiji, dostavljali v več mest, ki jih je potres prizadel.

Na družabnih omrežjih smo zasledili, da je nesebično pomoč ponudila tudi **Domačija Linč iz Rodika**. Albina Tedeško Sever se je za zbiranje humanitarne pomoči povezala z Obalnim društvom proti mučenju živali (ODPMŽ) in **Jano Jašović Memon iz Prešnice (JLipizzan)**. S pomočjo predsednice društva Andreje Bogataj Krivec se je akcija razširila čez mejo.

V skladu s svojim poslanstvom so želeli pomagati številnim štirinožnim prijateljem, ki na potresnem območju prav tako potrebujejo pomoč. Akcija pa je hitro prerasla osnovni namen, saj so ob tem zbrali tudi veliko hrane, oblačil in drugih nujno potrebnih stvari za ljudi na prizadetih območjih.

Prav italijanska društva, civilna zaščita in nekaj dobrosrčnih prostovoljcev so iz Italije v koprski zbirni center pripeljali 16 kombijev humanitarne pomoči. Povezali so se s hrvaškim kulturno-umetniškim, prosvetnim in športnim društvom "Istra" Piran (HKD Istra Piran).

Njihovi pobudi so sledila tudi druga slovenska društva, in tako je bilo do danes na potresno območje prepeljanih že več dolgih karavan pomoči v spremstvu policije. Domačija Linč je bila prisotna v vseh karavanah, s kombijem in šoferji. Kljub temu da tudi sami kot gostinci težko preživljajo negotovo obdobje, jim širokosrčnosti ne manjka. Konec februarja se vračajo na potresno območje.

Podpora in sodelovanje je v tem času še kako pomembna. Ko vidimo, da se veliko ljudi nesebično razdaja tudi ta-

krat, ko so sami v krizni situaciji, se za svetlo prihodnost ni bati.

Domačija Linč, ko bo čas dopuščal, se vam bodo/bomo zahvalili z obiskom vaše domačije. Gotovo se bo med njimi znašel tudi kdo, ki je za vašo pomoč v teh dneh iskreno hvaležen.

Kdor ima rad živali, ima rad tudi ljudi in Jana Jašović Memon s svojim delom to tudi dokazuje.

Pohvale obema, ki se na nas obračata tudi s prošnjo po **brezplačni oddaji skladiščnega prostora** za potrebe zbiranja humanitarne pomoči. Občina Koper v prostorih, ki jih je zdaj dovolila uporabljati, začenja s prenovno.

Valerija Pučko

OTVORITEV MESNINČKA Z' DEŽELE

Celjske mesnine smo podjetje s tradicijo in bogatimi izkušnjami. Zadovoljstvo kupcev s pestro izbiro izdelkov, njihovo visoko kakovostjo in domačim naravnim okusom je naš najpomembnejši dolgoročni cilj, preko katerega se vključujemo v svetovne tržne tokove.

Sveže meso z 'dežele, t-bone, rib-eye, hrenovke z 'dežele, pršut Lokev s 'krasa in žlahtna kapljica Radgonskih goric!

Vse na enem mestu, vse v novi poslovalnici **MESNINČEK Z' DEŽELE – KOZINA**, na Mestnem trgu 8 (ob Deželni banki).

Ne zamudite otvoritve v začetku marca in otvoritvenih popustov!

Vse dodatne informacije na tel. št.: 031 646 383

Delovni čas:
ponedeljek–petek: 7.30–18.00
sobota: 7.30–14.00
nedelja in prazniki: zaprto

Zahvala donatorjem Zavoda Sopotniki

Zavod Sopotniki v občinah Divača, Sežana in Hrpelje - Kozina od aprila 2014 nudi brezplačne prevoze za starejše v sodelovanju z omenjenimi občinami. Storitve izvajamo tudi v sodelovanju z lokalnimi podjetji, ki se vključujejo v okviru donatorstva.

Iz Občine Hrpelje - Kozina se v storitve vključujejo **Bar Malnar**, ki prostovoljcem Sopotnikov nudi topel napitek na prostovoljski dan, **Pekarna Kozina**, ki nudi podporo s pekovskim pecivom pri organizaciji dogodkov, od leta 2017 vse do pomladi 2020 pa nas je z malicami za prostovoljce podpirala **Gostilna Žigante**.

Podjetja se za podporo odločajo, ker zadaj stojijo posamezniki z dobro voljo, pronicljivim dojemanjem sveta, zavedanjem, da so okoli njih tudi takšni ljudje, ki potre-

bujejo pomoč, in jim le-to tudi ponudijo. Donatorstvo jim ponuja možnost, da naredijo nekaj dobrega za starejše kar v okviru svojih poslovnih aktivnosti.

Podjetja se na naš poziv za sodelovanje odzovejo z veliko mero poslušanja za potrebe starejših. To so dejanja, ki nas ženejo naprej! Hvala, da ste z nami Človek Človeku Sopotniki!

Zavod Sopotniki

ENRIK OSTRC – intervju ob odmevnem prestopu v City Football Group

V dnevnem časopisu in na spletu smo v preteklih mesecih večkrat zasledili nogometno novico, da se za 18-letnega vezista ljubljanske Olimpije zanima več klubov iz Evrope. Enrik je namreč lani debitiral med slovensko elito in navdušil nogometno javnost ter pritegnil pozornost tudi klubov izven naših meja. Odigral je več odličnih partij in na svojem debiju v Sežani tudi zadel evrogol.

Od prejetih ponudb ga je najbolj prepričal City Football Group, ki je lastnik angleškega velikana Manchester City, s katerim je Enrik na koncu sklenil dogovor. Podpisal je pogodbo s klubom Troyes, ki je v lasti City Football Groupa, in sicer do 30. 6. 2025. Ta ambiciozni klub iz Francije trenutno zaseda 1. mesto druge francoske lige Ligue 2. Zaenkrat pa Enrik ostaja v Sloveniji, saj ga je Troyes posodil nazaj Olimpiji.

Enrikovo športno, predvsem pa nogometno pot sem podrobneje predstavil v občinskem glasilu julij-avgust 2020. Od takrat naprej je bilo glede prestopa zelo pestro dogajanje. Ob tej priložnosti pa sem mu postavil še nekaj vprašanj.

Foto: pigac.si

Enrik, najprej čestitke ob podpisu pogodbe s City Football Groupom. Mislim, da je to eden najodmevnejših prestopov nogometašev iz našega okolja (mogoče celo slovenskega). Iz naše občine je v rokometu v preteklem letu odmeval prestop Domna Makuca v Barcelono. V poletnem občinskem glasilu je bila podrobneje predstavljena tvoja nogometna pot od najmlajših selekcij domačega NK Jadrana do debija v I. SNL za NK Olimpijo. Si članek prebral, smo mogoče kaj izpustili oz. bi še kaj dodal?

Hvala za čestitke. Seveda sem članek prebral, čeprav ne prav rad berem o sebi ali se gledam na televiziji. Če bi mi še lani ob tem času kaj takega napovedali, bi se verjetno nasmejal. Nisem pričakoval, da se bo moja nogometna pot tako hitro in strmo vzpenjala. Najprej prestop iz Kopra v Olimpijo v kadetsko ekipo, čez pol leta k mladincem, nato čez pol leta k članom, pa vpoklici v reprezentanco U18 in U19 ter na koncu še U21, ki se je žal nisem mogel udeležiti zaradi manjše poškodbe. Zame je bilo res zelo intenzivno leto, lahko rečem noro!

Vemo, da si že od prvih nogometnih korakov izstopal od svojih vrstnikov v klubu. Tako so te nogometni trenerji tudi hitro opazili in te povabili v svoje nogometne šole na trening. Kateri klubi so postali pozorni na tvoj talent?

Vedno sem se najbolje počutil na igrišču, v družbi soigralcev. Nisem razmišljal o tem, če izstopam ..., važno mi je bilo, da igramo in zmagujemo. Vesel sem, da sem imel blizu klub, kjer sem se lahko razvijal in s katerim smo si priborili 1. ligo. Odločitev, da se združimo z Divačo in nato še s Sežano, je bila zelo dobra, saj smo tako imeli priložnost igrati med najboljšimi – in to za domači klub. Že od malega so me vabili v klube na Obali, pa tudi čez mejo v Italijo, vendar nisem čutil potrebe po menjavi okolja, saj sem imel svojo ekipo in dobre treninge. Udeležil sem se več nogometnih kampov, kjer sem spoznal drugačen način dela. Predvsem se mi je vtisnil v spomin obisk Dinama v Zagrebu, kjer sem preživel nekaj dni. Fascinirala sta me njihova disciplina in nivo nogometnega znanja. Z njimi sem odigral tudi tekmo proti ameriški reprezentanci letnika 2002.

Iz dnevnega časopisa in na spletu smo lahko prebrali, da so zanimanje zate izkazali Bayern iz Nemčije, Parma in Roma iz Italije, Manchester City, verjetno še kateri klub, pa nogometni menedžerji in skavti. Vemo, da pogovori običajno niso nič kaj »v rokavicah«. So bili to veliki pritiski nate, na starše in klub? Kako so se posamezni klubi odzivali, še posebej, ko so videli, da se zate zanimajo tudi drugi, prej omenjeni klubi?

Po tekmi v Sežani se je začelo »zares«. Kontaktiralo me je ogromno ljudi. Čeprav igram in spremljam nogomet od malih nog, sem sedaj spoznal še drugo plat nogometa – meni manj prijetno, ampak to sodi zraven. Velika večina ljudi, ki me je kontaktirala, je bila vljudna. Ponujali so mi pomoč, me spraševali, če imam managerja, mi ponujali sodelovanje. Mislim, da če si do ljudi korekten, je tak tudi njihov odnos do tebe.

Pritiski so bili in bodo, saj takšen pač je nogometni svet. Predvsem je važno, koliko dopustiš, da ti sežejo do živega. Moraš biti trden ter slediti svojim prepričanjem in občutkom. Ni vedno lahko in včasih se izgubiš v poplavi »nasvetov« z vseh strani.

Kaj je pretehtalo, da si se odločil za City Football Group? Je mogoče vplivalo to, da lahko igraš še nekaj časa v Slovenski ligi, še posebej zato, ker je precej mladih nogometašev šlo v tujino in tam niso uspeli? Kako so bili vključeni v pogovore starši in klub? Je bilo kaj težav?

Ljudje iz City Football Groupa so me prepričali s svojim pristopom in profesionalnostjo. Predstavili so mi, zakaj si me želijo, in mi predstavili tudi svoj načrt za moj nogometni razvoj. Vse je bilo na visokem nivoju. Pripravili so enourno predstavitev, v kateri so analizirali elemente moje igre ter mi pokazali primerjavo z njihovimi uspešnimi igralci pri mojih letih. Izredno zanimivo je to slišati in videti. Hkrati pa so bili presenetljivo dostopni in preprosti. Hoteli so tudi spoznati moje starše in se z njimi pogovoriti. O prezgodnjem odhodu v tujino sem slišal veliko polemik in tudi sam sem skeptičen glede tega. Angleži pa so bili pripravljeni sprejeti posoj v Olimpijo. Bili so zelo vztrajni in prepričani vame, tako da mislim, da je bila odločitev prava.

Kako je potekala predstavitev klubov iz združenja City

Football Group, podpis pogodbe v sedanjem času zaradi korone, ko so omejena potovanja in stiki? Kaj si vse moral opraviti pred podpisom pogodbe?

Na žalost je tak čas ... V normalnih razmerah bi šel v Anglijo na pogovore. Povabijo te v prostore kluba, na ogled stadiona in na trening Manchester Cityja, kjer spoznaš igralce. Na žalost je vse to odpadlo. Vse je potekalo preko videokonferenc, elektronske pošte in telefonskih pogovorov. Vse so vodili ljudje iz Cityja, oni so zadeve uskladili s Troyesom. Pred podpisom pogodbe sem moral tudi na obsežen zdravniški pregled, ki sem ga opravljal na različnih klinikah v Zagrebu.

Doslej so te iz novega kluba oz. skupine City Football Group podrobneje spremljali kar nekaj časa. Lahko na kratko povzameš, kako načrtujejo tvoje nadaljnje nogometne korake. Se bodo iz novega kluba oz. skupine City Football Group aktivneje vključili v tvoj trening in pripravo za igranje v zahtevnejših ligah?

Kot so mi predstavili, se bodo kar aktivno vključevali v mojo nogometno pot. Njihovi strokovnjaki bodo bdeli nad mano in več ljudi bo na različnih področjih skrbelo zame. Tako je bilo rečeno, bomo videli, kako bo dejansko potekalo. Me pa že sedaj redno kontaktirajo. Ni kaj, zdaj sem njihov ...

S tem ko si podpisal pogodbo z novim klubom, si lahko razbremenjen vseh pritiskov in osredotočen le na delo v klubu. Si zadovoljen s svojim dosedanjim razvojem športne poti? Kaj lahko pričakuješ od svoje športne kariere?

Zagotovo je del pritiska zaenkrat odpadel. Je pa nogomet tak, da so pritiski vedno prisotni. S tem se je treba kar sprijazniti in se naučiti z njimi uspešno soočati. Če si poleg vsega še perfekcionista, si dodatne pritiske ustvarjaš še sam. Kot sem že prej omenil, je šlo na moji dosedanji nogometni poti vse zelo hitro. Seveda sem zadovoljen, saj sem pri osemnajstih dosegel to, na kar veliko nogometašev čaka celo kariero. Pri pričakovanjih pa mora biti človek previden, saj to je nogomet! V enem trenutku si zvezda in v naslednjem te ni ...

Glede na to, da si skupaj s starši opravil zahtevno pot dogovarjanja, selekcioniranja posameznih ponudb, izbire kluba itd., kaj bi lahko še povedal svojim potencialnim naslednikom in staršem? Na kaj bi jih lahko opozoril?

Mislim, da bo to vprašanje zame primerno čez nekaj let. Vnaprej nikoli ne veš, ali je odločitev prava. Pretehtaš razloge za in proti, pogledaš vase, se pogovoriš z ljudmi, ki jim zaupaš, in nato sprejmeš odločitev. V tistem trenutku greš po tej poti in se ne oziraš na druge možnosti. Zame je bila pri vsem tem zelo pomembna tudi podpora mojih staršev. Kjerkoli si, daš sebe na igrišču in na koncu je pomembno le to, da igraš nogomet in uživaš v svojem poklicu.

Enrik, najlepša hvala, da si si vzel čas za intervju in nam tudi v občinskem glasilu podrobneje predstavil svojo pomembno odločitev za nadaljnjo nogometno kariero. V nadaljevanju nogometne kariere in tudi osebno ti želimo še veliko športnih uspehov, da bi kariera potekala po načrtani poti, brez večjih pretresov in težav s poškodbami.

Viljem Vidmar

Foto: NK Olimpija Ljubljana

ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV V LETU 2020

Vrnimo se nazaj v prve mesece leta 2020, ko se je vse, kar smo poznali, delali, načrtovali ..., postavilo »na glavo«. In to na celem svetu. S ciljem varovanja slehernega človeka in zdravja pa smo z vsemi silami vzporedno stopili športniki, športnice ter vsi športni delavci in prostovoljci, saj je šport temelj in dejavnik, ki zdravje ohranja in ga krepi. In prav gibanje in šport sta aktivnosti, ki smo ju v tem času najbolj vzpodbujali in ohranjali za telesno, duševno in socialno zdravje. Budno smo spremljali naše športnike, njihov trud, delo, pa tudi dosežke, ki jim jih je kljub vsem omejitvam uspelo izvajati in dosežati. Posledično smo Marjan, Matej, Niko, Rajko, Romana in Nevenka enotno sklenili, da podelitev priznanj izvedemo, da najboljše nagradimo in jih tudi promoviramo, jim damo trenutek slave na Krasu in v Brkinih. In nismo se uštelili, saj smo prejeli veliko število predlogov in v vseh kategorijah našli najboljše in najbolj zaslužne! Seveda nas je čakal še en velik korak: kako podelitev izpeljati, da bo taka kot vsako leto: slavnostna, odmevna, pa tudi obiskana ..., ter seveda usklajena z vsemi priporočili zaradi koronavirusa.

Naredili smo načrt posameznih podelitev, skladno z omejitvami, ter povabili nagrajence enega za drugim v studio v

Kosovelov dom v Sežani ter tako cel dan snemali, oblikovali, sestavljali našo skupno PRIREDITEV ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020, da si jo boste lahko tudi vi ogledali. Premiera je bila 22. 2. 2021 na TV Galeja, bo pa na ogled še večkrat.

Tako bo leto 2020 zapisano v zgodovini Športnika Krasa in Brkinov, ki naslednje leto praznuje 10. obletnico sodelovanja in povezovanja štirih naših občin: Divača, Hrpelje - Kozina, Komen in Sežana, zato gre zahvala športnim zvezam, predvsem pa našim županom/županjam, ki so vedno del naše prireditve in podelitve, saj cenijo in spoštujejo športnike in športne delavce.

Za leto 2020 smo priznanja podelili: **ZA ŠPORTNE DOSEŽKE MLADIH NA OBMOČJU KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020** so priznanje prejeli:

- **Matevž Žižmond** za naslov državnega prvaka v ulični košarki 3x3 v kategoriji U-17
- **Julija Poplašen** za uspešne klubske nastope ter uvrstitev v slovensko nogometno reprezentanco v ženskem nogometu v kategoriji WU17
- **Tija Kocjan** z zvesto spremljevalko in sotekmovalko kobilu Debsy za naziv »jahač leta« v kategoriji mlajših mladincev
- **Tadej Maver Guštin** za naslov državnega prvaka v disciplini hitrostnega dirkanja Minimoto v kategoriji otroci 2

- **Lina Funa** za naslov državne prvakinje v balvanih v športnem plezanju v kategoriji U-16
- **Nik Trobec** za naslov državnega prvaka v kartingu v kategoriji Rotax Mini Max
- **Mladinski pogon Košarkarskega kluba Sežana** za osvojen 4. mesto v državi v pokalu mladih in **Ekipe U13** za osvojen 2. mesto v državnem pokalnem prvenstvu

NAJPERSPEKTIVNEJŠI MLADI ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020 je postal

Miha Hlad, ki je prve nogometne korake naredil v NK Železničar Divača leta 2009, kjer je igral za vse selekcije do vključno U-15.

V tekmovalni sezoni 2015/2016 je pripomogel združeni ekipi NK Železničar, NK Jadran Kozina in NK Tabor k uvrstitvi v 1. SNL U-15 Zahod. Po uvrstitvi Nogometnega kluba Tabor v 1. člansko in 2. mladinsko ter kadetsko ligo se je odločil za vrnitev v Sežano. Od takrat uspešno nastopa za mladinsko ekipo v 2. slovenski mladinski ligi. Zaradi svojega potenciala je bil tudi priključen treningom članske ekipe. Svoj debi v 1. slovenski nogometni ligi je doživel pod taktirko slovitega Maura Camoranesija, ki mu je ponudil priložnost ob zmagi nad Mariborom v Sežani. Miha s svojim delom in predanostjo pridno napreduje, tako je na pokalni tekmi proti ekipi NK Radomlje začel v prvi postavi in dosegel tudi zadetek. Na

predzadnji prvenstveni tekmi letošnje sezone pa mu je trener zaupal tudi mesto v začetni enajsterici.

PRIZNANJE ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA DOSEŽKE NA PODROČJU ŠPORTA INVALIDOV ZA LETO 2020 so prejele članice medobčinskega društva invalidov: Meta Allegra, Majda Kariž, Dorica Mahnič in Otilija Vitez za osvojeni klubski naslov državnih prvakinj v balinanju.

PRIZNANJE ŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020 so prejeli:

- **Axel Luxa** za osvojen 2. mesto na članskem dvoranskem državnem prvenstvu v skoku v višino
- **Jasmin Jerič** za trenerske dosežke in osvojitve naslova klubskih članskih državnih prvakov v 1. slovenski nogometni ligi
- **Članska ženska ekipa Balinarskega kluba Agrochem Hrast** za osvojen klubski naslov državnih podprvakinj v balinanju
- **Igor Bole** za izvolitev za predsednika Zveze nogometnih trenerjev Slovenije

JUBILEJNA BRONASTA PLAKETA

- **Nejcu Kovaču** za 10 let aktivnega delovanja v nogometu na področju Krasa in Brkinov
- **Plesnemu društvu Be Funky** za 10 let delovanja na področju Krasa in Brkinov

JUBILEJNA SREBRNA PLAKETA

- **Karate klubu Bushi Divača** za 20 let delovanja na področju Krasa in Brkinov

JUBILEJNA ZLATA PLAKETA

Zlato plaketo so prejeli:

- **Jožica Milavec** za več kot 50 let delovanja v planinstvu na področju Krasa in Brkinov
- **Ranko Štrekelj** za več kot 50 let delovanja v košarki na področju Krasa in Brkinov
- **Mario Gerjevič** za 30 let treniranja košarke in prizadevanja za razvoj košarke na področju Krasa in Brkinov
- **Radovan Hrvatinić** za več kot 40 let delovanja v športu na področju Krasa in Brkinov

Radovan Hrvatinić je rojen leta 1957. Mladost je preživel v Ilirski Bistrici, kjer je tudi začel svojo športno pot, in

sicer pred več kot 40 leti v Rokometnem klubu Ilirska Bistrica. Kmalu pa je začel svojo ljubezen do športa gojiti v balinanju. Ko je pristopil k Balinarskemu klubu Gradna Gik Obrov, je postal nepogrešljivi član upravnega odbora in organizator rekreacijske zimske balinarske lige. Neprecenljiva pridobitev za balinarje naših krajev in naše občine pa je pokrito balinišče v Obrovu – predvsem na račun trdega dela, angažiranja in ljubezni do športa, ki jo goji marljiv in delaven Rado. Poleg tega, da je aktivni član Balinarskega kluba Obrov, je tudi aktivni član in v tem mandatu podpredsednik Upravnega odbora Športne zveze Občine Hrpelje - Kozina. Rado je tudi balinar in balinarski sodnik. Trenira in tekmuje za člansko ekipo BK Gradna Gik Obrov, ki igra v I. državni ligi.

PLAKETE ZA NAJBOLJŠE ŠPORTNE DOSEŽKE KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020 so prejeli:

- **Jan Luxa** za 1. mesto na dvoranskem državnem prvenstvu v kategoriji članov v troskoku
- **Jože Čeper** za osvojen naslov »STRELEC LETA« v kategoriji članov
- **Balinarski klub Skala Sežana** za osvojen naslov državnih klubskih prvakov v balinanju

NAJŠPORTNI KLUB KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020

Članska ekipa Nogometnega kluba CherryBox24 Tabor Sežana – za osvojen 7. mesto v 1. SNL in za uvrstitev na prvo mesto na lestvici 1. SNL, ki je bila dosežena v 8. krogu prvenstva, in sicer prvič v zgodovini delovanja kluba

NAJŠPORTNICA KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020

Nika Frank – za dosežene izjemne športne rezultate v karateju ter osvojitve naslovov članske državne prvakinje v katah in podprvakinje v borbah

NAJŠPORTNIK KRASA IN BRKINOV ZA LETO 2020

Domen Makuc – za naslov članskega državnega in pokalnega prvaka Slovenije z ekipo RK Celje Pivovarna Laško ter za prestop v FC Barcelona Handbol Slovenski rokometni dragulj Domen Makuc velja za enega najbolj talentiranih rokometišev v Evropi. Rokometno pot je začel v domačem Jadranu iz Hrpelje. Že pri rosnih štirinajstih letih se je preselil v vrste Celja, kjer je hitro opozoril nase in si zagotovil preboj v člansko vrsto. Potem je sledil strm vzpon, že pri sedemnajstih je zaigral v evropski ligi prvakov in postal prvi milenijec, ki se je v tem najelitnejšem evropskem tekmovanju vpisal med strelce. Predlani je s slovensko mladinsko reprezentanco na evropskem prvenstvu v Celju osvojil zlato medaljo.

Srednji zunanji igralec, ki mu je bila rokometna žoga položena v zibelko, saj je njegov oče Simon Makuc nekdanji slovenski reprezentant, je za člansko vrsto Celja zbral 92 nastopov, štirikrat je postal slovenski prvak, dvakrat pokalni zmagovalc, dvakrat pa je osvojil tudi superpokal.

V letu 2020 je Domen Makuc:

- postal državni in pokalni prvak,
- se uvrstil v 1/8 finala rokometne lige prvakov z RK Celje Pivovarna Laško
- prestopil v najtrofejniji rokometni klub na svetu FC Barcelona
- nastopil na final fouru rokometne lige prvakov v Kolnu in osvojil drugo mesto v konkurenci Veszprema, Pariza, Barcelone in Kiela.

Celotno podelitev smo popestrili s pozdravi naših županov in županj, predsednikov in predsednic športnih zvez, kvizom med športnimi delavci, ki ga je izpeljal Dejan Čeranič, in še marsičim. Ostali so nam vseeno lepi spomini na leto, ki je prineslo veliko sprememb tako pri delu kot razmišljanju, a mi smo si bili še bolj enotni, da tradicijo in našo prireditev peljemo naprej. Se vidimo drugo leto, ko bomo praznovali 10. rojstni dan!

Iskrene čestitke vsem nagrajencem, iskrene čestitke vsem, ki ste se trudili, da leto 2020 ne ostane pozabljeno tudi na športnem področju, in ste vztrajali, kajti na koncu je trud vedno poplačan ... in se splača! Srečno, Kras in Brkini!

Nevenka Ražman, ŠZ Hrpelje - Kozina

EKIPA MAGLICA RACING PRED SEZONO 2021

Erik Maglica z Golca pri Obrovu je v lanski sezoni osvojil naslov državnega prvaka v gorsko-hitrostnih dirkah med avtomobili divizije 1. Kljub okoliščinam, ki so zaznamovale lansko zelo kratko sezono, je ta uspeh priložnost za nekaj dodatne samozavesti celotni ekipi. Zimski premor je čas za analizo lanske sezone in za pripravo na novo. Ekipa v letu 2021 načrtuje stopiti korak naprej in dostojno braniti naslov prvaka. Vendar nas čaka drugačna sezona, kot je bila lanska. Lani so bile odpeljane le tri dirke na dveh lokacijah kot posledica številnih odpovedi zaradi ukrepov proti širjenju koronavirusa. Zveza za avtošport Slovenije AŠ2005 je sredi februarja objavila koledar za sezono 2021, ki vključuje precej sprememb. V načrtu je sedem dirkaških vikendov, od tega bosta dve dirki prvič del slovenskega prvenstva. Na začetku maja je predvidena dirka v Volčah pri Tolminu. Gre za popolnoma novo dirko, organizirana bo prvič in je zaradi tega velika neznanka vsem tekmovalcem. Proga je za slovenske razmere precej daljša od ostalih dirk. Nato sledi mesec dni premora do gostovanja v hrvaškem Skradinu. Tudi ta dirka bo prvič štela za točke slovenskega prvenstva, kar je marsikoga presenetilo glede na oddaljenost prizorišča. Veliko Slovencev bo tam nastopilo prvič. Po tem spremenjenem uvodu v sezono pa se bo ta spustila v ustaljeno rutino. Od junija do septembra so na sporedu štiri dirke, ki so stalnica v prvenstvu, in sicer Gorjanci, Lučine, Ilirska Bistrica in Buzet. Za konec pa nas v oktobru čaka še gostovanje v sosednji Italiji z dirko v Čedadu. V načrtu je nastop na vseh gorsko-hitrostnih dirkah za državno prven-

stvo. Poleg tega pa morda še nastop na kateri izmed dirk v soseščini, ki ne štejejo za prvenstvo, kar bo namenjeno predvsem testiranju avtomobila, saj bo ta doživel nekaj sprememb. Lansko leto je Erik Maglica odpeljal s škodo fabio, ki tudi letos ostaja prva izbira, vendar se na dirkalniku obeta nekaj nadgradenj, s poudarkom predvsem na moči motorja in zmanjšanju teže. Svoje bo dodal tudi komplet dirkalnih pnevmatik. Pričakuje se ostra konkurenca z nekaj novimi avtomobili in tekmovalci. V kombinaciji z dolgo sezono bo konstantno zbiranje točk igralo eno ključnih vlog na poti do končnega uspeha. Pričakanja pred sezono so zaradi lanskega uspeha nekoliko večja, vendar bo ponovitev težje dosegljiva. Želja ekipe je predvsem konstantnost in nabiranje izkušenj. Večje število dirk pa bo lepa priložnost za prikaz

talenta, saj je priložnosti v prejšnjem letu zaradi epidemije primanjkovalo.

K. R.

Koledar državnega prvenstva GHD 2021:

1.–2. maj	Tolmin
5.–6. junij	Skradin (HR)
18.–20. junij	Gorjanci
6.–8. avgust	Lučine
27.–29. avgust	Ilirska Bistrica
17.–19. september	Buzet (HR)
1.–3. oktober	Čedad (ITA)

Dvorana v Obrovu z novo garderobo

V balinarski dvorani v Obrovu so uredili povsem novo garderobo za balinarje. Pobudo smo dali člani BK Gradna Obrov, sredstva pa je prispevala Občina Hrpelje - Kozina, za kar se ji

iskreno zahvaljujemo. Dela so izvedli delavci podjetja Taurus iz Nove Gorice. Garderoba bo več kot dobrodošla.

BK Gradna Obrov

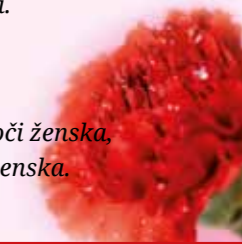
Ob 8. marcu

Ko sem se pripravljala k pisanju voščila ob praznovanju 8. marca, dneva žena, sem se pri zbiranju misli, kaj bi bilo primerno napisati, hočeš nočeš ustavila pri pojmovanju biti ženska. Biti ženska je bilo v zgodovini - kot je tudi še v današnjem svetu - velikokrat vse prej kot lahko. Biti ljubljena, slišana, spoštovana, sprejeta in razumljena ... biti sogovornica, partnerica in soustvarjalka, vse to so najgloblja hrepenjenja, ki jih nosi v sebi vsaka ženska v vseh življenjskih obdobjih. Zato je svetovni dan žena priložnost, da se vsaj enkrat na leto bolj poglobljeno posvetimo misli o mestu in vlogi ženske v družbi, družini in okolju, v katerem živimo. To pa je lahko tudi lepo izhodišče za spremembe v smeri boljšega, prijaznejšega, bolj humanega sveta. Normativi moderne družbe so preko medijskega sveta vlogo ženske omejili le na zunanost: biti lepa, zapeljiva, lepo grajena, modno oblečena

Spoštovane.

Nismo bile ustvarjene za to. Naša vloga izhaja iz rojstva življenja, ljubezni, čutnosti. Skozi svoje življenje odigramo čudovite vloge, ki nas oblikujejo in gradijo. Smo čudovita bitja in tega se je treba zavedati.

Noben cvet ni tako lep kot ženska,
noben vetrič ne piha tako nežno, kot je nežna ženska,
noben kamen ni tako trd, kot je trdna ženska,
noben vihar ne prenese toliko dežja, kolikor solz pretoči ženska,
in nihče ne premore toliko ljubezni, kot jo ima v sebi ženska.
(neznani avtor)

in obdana s plastmi makeupa - ki ne dopustijo na plan še najmanjše napake, ob tem pa še biti super uspešna - na poslovnem področju in čudovita mati, ki si na koncu dneva s samokritiko, kje vse ni bila popolna, odganja misli, da bi začutila resnično sebe - kaj šele si dovolila priznati, da je resnično utrujena.

Dovolite si priti v stik s sabo. Raziskujte, kaj se dogaja v vas. Dovolite si razkriti svojo nežnost in ranljivost. Dovolite si povezati z vašim ženskim čutnim instinktom. Dovolite si pri-

znati napake. Nihče ni brez njih. In nič ni narobe, če jih naredimo. Smo pač ženske. In biti ženska je poslanstvo in je biti lepo.

In še zadnja misel.

Vedno bomo na tem svetu ženske in moški. In vedno bodo razlike. Zagarjam, da ženske naj ne postanemo moški in moški ne ženske. Sem pa tudi za to, da na oboje gledamo enako. Ne skozi dolžino kril in višino pet, temveč sposobnosti, ki se skrivajo malo višje.

Vse najlepše ob dnevu žena.
Županja Saša Likavec Svetelšek

Pust je prišel!

V sklopu kulturnega dne so nastale pustne maske ter klobuki norega Klobučnika. Veselo in barvito smo preganjali zimo. Pomlad, dobrodošla pri nas!

OŠ DBB Hrpelje

TEDEN PISANJA Z ROKO

Med 18. in 22. januarjem 2021 je že šesto leto zapored potekala vse-slovenska akcija »Teden pisanja z roko«, s katero se javnost ozavešča o pomenu ohranjanja pisanja z roko. Organizira jo Društvo Radi pišemo z roko skupaj z Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodom RS za šolstvo. Letos smo se akcije udeležili tudi mi, učenci in pedagoški delavci Osnovne šole Dragomirja Benčiča - Brkina iz Hrpelje, pod vodstvom koordinatorke Ksenije Generali. Letos je aktivno sodelovalo 13 razredov. V različnih aktivnostih je skupno sodelovalo 270 učencev od 2. do 9. razreda in več pedagoških delavcev (od tega se jih je 19 tudi aktivno vključilo v vsaj eno dejavnost). V Tednu pisanja z roko smo učence spodbujali k »lepemu« pisanju z roko, ne glede na to, da je učenje potekalo na daljavo, preko računalniških ekranov. Vsi smo se trudili pisati s pisanimi črkami, nekateri učitelji pa so se še posebej potrudili in svojim učencem »na daljavo« poslali navodila in

učno snov, napisano z roko. **Osrednja tema** je bila »Pišem pismo prijatelju«. Dejavnost je spodbudila veliko zanimanja tako med razredniki kot učenci. Najmlajši udeleženci so napisali pismo svojim sošolcem, pri tem pa so jim na pomoč priskočili tudi njihovi starši. Starejše generacije so besedo »prijatelj« sprejele v širšem pomenu besede in so svoja pisma naslovile tudi na različne sorodnike. Tretješolci so dejavnost nadgradili tudi s **pisanjem dnevnika**, četrtošolci pa so izdali knjižico z naslovom »Moji najljubši recepti«. Vsi recepti so napisani z roko. Šestošolci so napisali **pismo samemu sebi** čez 30 let, saj mora biti vsak najprej prijatelj samemu sebi. Sedmošolci pa so svoja **pisma naslovili junakom slovenskih pripovedk** (Martinu Krpanu, Petru Klepcu ali Kralju Matjažu) in jim predstavili, kako doživljajo mladost, s kakšnimi težavami se spopadajo in v kakšnih razmerah sodobnega časa živijo. V veliki večini pisem vseh generacij

so v ospredju šolanje na daljavo v času pandemije, želja po čimprejšnji vrnitvi v šolske klopi, občutek osamljenosti in pomanjkanje socialnih stikov tako med sošolci in vrstniki kot med sorodniki. Osrednjo temo so spremljale različne popestritvene dejavnosti. - **»Le kateri učitelj tako piše?«**: Učitelji so svojim učencem napisali pismo, ti pa so morali prepoznati pisavo svojih učiteljev. Nalogo so sprejeli kot igro in izziv, čeprav ni bila ravno enostavna. Ker smo bili skupaj v šoli le slaba dva meseca, višji razredi pa še manj, smo učitelji premalo pisali po tabli, da bi si učenci lahko zapomnili naše pisave. Nekaterim učencem so se pri prepoznavanju pisav pridružili tudi starši in se z njimi pozabavali. V enem od razredov je razredničarka popestrila detektivsko nalogo s predstavitvijo lastnoročne pisave Franceta Prešerna in Ivana Cankarja. - **»Kateri sošolec tako piše?«**: pri pouku etike so sedmošolci na pod-

lagi pisave sošolcev morali ugotoviti, kdo je napisal določen citat.

- **»Koliko pisav sodelavcev prepoznam?«**: učitelji so pisma, namenjena učencem, izkoristili tudi za prepoznavanje pisav svojih sodelavcev. Še dobro, da ni bilo za oceno, saj se jih je večina precej slabo odrezala. No, razen izjem.

- **Preiskovalci pisav z York testom**: v spisku različnih pisav je bilo treba poiskati po dva prispevka, ki sta delo istega avtorja. Odrezali smo se zelo slabo, saj se je v igri preizkusilo le 6

učiteljev in nihče od učencev.

- **»Naš vsakdan 2021«** – nagradna igra: naloga tekmovalcev je bila razmisliti, kako si predstavljamo življenje in delo v letošnjem letu, ter dopolniti niz treh risb, ki prikazujejo značilnosti življenja in dela v letih 1980, 2017 in 2021. Za lepo nalivno pero se je potegovalo 32 naših učencev, vendar se na žalost nihče od naših tekmovalcev ni povzpел na stopničke. Vseh sodelujočih je bilo preko 400 otrok in mladostnikov iz cele Slovenije.

Ob zaključku Tedna pisanja z roko 2021 smo oblikovali virtualne plakate z našimi pismi, citati in risbami ter jih objavili na spletni in Facebook strani naše šole.

V naslednjem letu si prizadevamo ponovno sodelovati pri ozaveščanju o pomenu pisanja z roko in upamo, da bomo lahko akcijo izvedli na šoli in ne na daljavo.

Ksenija Generali, koordinatorica projekta

Ekipe RTV SLO ...

... je ponovno prišla v goste in posnela pestro dogajanje na šoli. Oddaja je bila v petek, 19. 2. 2021, na SLO 1. Ponovno si jo lahko ogledate v arhivu RTV SLO!

OŠ DBB Hrpelje

»Vsi obrazi kulture« Slovenski kulturni praznik na OŠ Hrpelje

Kaj počne ta mož na sliki?

Pred lovom je slika Jurija Šubca, njegov lovec pa modruje, opazuje, premišljuje ... Učenci 6. razreda so svoja razmišljanja ob sliki strnili v krajša besedila ter poustvarili prizor – oblikovali so nadaljevanje zgodbe s slike.

Slovenski slikar Jožef Petkovšek se je po večletnem bivanju v tujini vrnil domov in nastala je slika Doma. Polna skrivnosti, polna simbolnih pomenov ... Učenci 8. razreda so vzdušje in razpoloženje poustvarili v svojih delih in nastala so njihova nadaljevanja zgodbe.

Kdo ne pozna slavne »tete s šalčko kafeta«? Slika Kofetarica slikarke Ivane Kobilce je bila »model« za ustvarjalne sedmošolce. Pri predmetu likovna umetnost so nastale domiselne ljubiteljice kave ...

Da, to je naša kultura!
OŠ DBB Hrpelje

V naši enoti smo 15. februarja obeležili mednarodni dan boja proti otroškemu raku – v podporo vsem »malim« in »velikim« junakom ter vsem, ki zanje na kakršenkoli način skrbijo.

Strokovne delavke

PUSTOVANJE V VRTCU MATERIJA

Kljub vsemu smo dočakali nam najljubši praznik, pust. Vsi, mali in veliki, smo se preoblekli v pustne kostume in veselo rajali ob zvokih živahnih otroških pesmi. Zima se nas je malce ustrašila, temperature so se že naslednji dan dvignile nad ledišče, za virus pa še čakamo podatke J.

Lep pozdrav od vseh iz vrtca Materija

Pustovanje pri Balončkih... in pri Žogicah

Imate kaj za pusta hrusta?

Na pustni torek so se v naši enoti dogajale same nenavadne reči. V vrtec ni prišla niti ena vzgojiteljica in niti en otrok. Zamenjala so jih različna čarobna bitja, super junaki, različne živali ... Ob živahni glasbi smo, vsak v svoji skupini, zaplesali in veselo zapeli. S smehom in vriskom smo preganjali zimo in viruse ... Upamo, da uspešno.

Ekipa Vrtca Hrpelje

SPET DOMA

Tako nekako smo se počutili vsi, otroci in osebje, ko smo po dolgih treh mesecih spet odprli vrata v našem lepem, novem vrtcu v Materiji. Veseli smo bili, da se lahko znova družimo, igramo in se učimo v tako prijetnem okolju. Sončni dnevi so nas zvalili na prosto, kjer smo uživali v opazovalnih sprehodih, obiskali smo »naše« ovčke, pred kratkim pa smo odkrili že prve znanilce pomladi – zvončke.

Ob pustu smo, se ve, likovno ustvarjali na to temo in komaj čakali na pustovanje v vrtcu. Čeprav je bilo letos »koronapustovanje« malce drugačno, prilagojeno priporočilom NIJZ, smo bili vseeno zelo glasni. Upamo, da smo uspeli pregnati zimo in virus. ☺

Lepo vas pozdravljamo vsi iz vrtca Materija!

Naše sadje

Resnična (aktualna) zgodba o brkinskem sadju

Doma sem bila na kmetiji, in danes, v zrelih letih, ko znam ceniti kvalitetne stvari v življenju, se spominjam, kaj vse se je pred petinpetdesetimi leti naredilo iz jabolk.

Jabolka za prodajo

smo pobirali z jablan, sajenih v travniških sadovnjakih. Prenesli smo jih v hram. Hram je bil prostor, ki so ga imele večje kmetije v Slivju, v hiši pod bivalnimi prostori. V hram se je prišlo iz hodnika – šale ali iz zunanje strani. Stopnice in tla so bili zgrajeni iz flišnatih škrl. Hram so imele samo tiste hiše, kjer je bila sestava tal flišna, ker je bilo lažje kopati. Hiše na apnenčastem terenu si hrama niso mogle privoščiti, imele so samo izkopen manjši prostor, imenovan *jama*. V hramu je bila poleti in pozimi stalna temperatura. V njem smo hranili vse sadje za prodajo ter korenasto zelenjavo za gospodinjstvo in živali. Prostor je služil tudi kot hladilnik in smo v njem hranili hitro pokvarljiva živila. Čeprav smo imeli velik ameriški hladilnik, smo ga vključili samo takrat, ko smo nesli meso v Trst. Varčevali smo z elektriko.

Ostala jabolka biološke zrelosti,

ki so sama popadala na tla, smo pobrali. Jabolka vseh sort in tudi hruške in tepke smo zmleli v mlinu, namenjenemu izključno mletju jabolk. Mlin sta poganjala jermen in motor kosilnice BCS. Zmleto maso smo prenesli v ročno prešo – *vinto*.

Svežega jabolčnega soka

smo se takoj napili. Sveži jabolčni sok nas ni napihoval, ker so bila naša prebavila prilagojena. Nekatero gospodinjje, ki so bile bolj načitane in naročene na gospodinjne časopise, so poznale pasterizacijo. Vroč sok so nalile v steklenice, zamašile s plutovinastim zamaškom in zamašek zalile z voskom sveč. Pridelale so toliko soka, kot so imele na razpolago embalaže. Preostali sok smo zlili v čiste, razžveplane sode (150–200 l) v hramu.

Izdelava jabolčnega vina iz jabolčnega mošta

je bila enaka kot izdelava vina iz grozdja. Odvisno od letine smo pridelali 1500 do 2000 litrov jabolčnega vina. Imenovali so ga *žvižgovc*. Odrasli so pili *žvižgovc* čez celo leto, namesto piva ali drugih žganih pijač. Vseboval je 4–5 % alkohola. Sadjevec smo skuhal iz drobtin, po alkoholnem vretju.

Nič ni šlo v nič

Jabolka iz hrama smo pred prodajo prebrali. Nagnito sadje smo očistili, naredili jabolčni kompot ali jabolčno čežano, ali pa smo jabolka, nadevana z orehi, spekli v peči na drva. Pridne gospodinjje so skuhalo tudi jabolčno marmelado, ki

smo jo jedli, namazano skupaj s *putrom* ali pa s *škrljubom* in *cukrom* na kruhu.

Posušene jabolčne krlje

smo shranili v platnene torbe. Jabolčne krlje smo kuhali kot kompot čez celo leto, ko ni bilo več svežega sadja. Poleti smo ga pili namesto sokov ali vode. Okus je bil boljši od današnjih industrijsko pridelanih sadnih čajev.

Jabolčni kis

je imel v hramu svoje mesto v petdesetlitrskem flaškoni. Prvotno smo ga naredili iz lesnik (divja jabolka). Na vrhu kisa je plavala goba, imenovana *kapa* ali *mati*. Iz flaškona smo sproti pretočili v steklenico z natega. Manjkajočo vsebino smo dopolnili z jabolčnim vinom.

Jabolčno žganje

(v Franciji se imenuje *calvados*) smo destilirali iz jabolčnega vina v brkinskem kotlu. Vse se je pridno uporabilo in nič zavrlo. Jabolčno žganje se je staralo v manjših lesenih sodčkih. Tržaški kupci so poznali *drobtinoc* in žganje. Kasneje, ko se je pojavila konfekcionirana hrana in so zrasli supermarketi v Italiji, italijanskih kupcev ni bilo več in predelava sadja je zamrla. Naši predniki niso poznali *calvadosa*, pa tudi Normandije in pokrajine v spodnji Normandiji ne, niso bili nikoli v Franciji, tudi francoskih knjig niso brali. Moj nono je prispel samo do Svetih Višarjev v Avstriji kot avstrijski vojak. Vseeno so znali narediti konjak *calvados*.

Pomagajte brkinskim sadjarjem z nakupom brkinskega sadja in izdelkov iz sadja. Ne kupujte uvoženega južnega sadja, ki nima nič skupnega s svežim biološko pridelanim in dozorenim južnim sadjem. Kupujte naše domače, brkinsko sadje. Naši zemlji boste prizanesli z ogljikovim odtisom. Naredite nekaj iz te moje zgodbe.

Brčinka

Foto: Filip Fabjančič

Vzpon zlatega šakala

Na Primorskem se število opažanj zlatega šakala (*Canis aureus*) v zadnjih letih izjemno povečuje. Srednje velikemu predstavniku zveri kot nalašč ustrezajo razdrobljeni kraški gozdovi, kjer si lahko svoj teritorij v bližini naselij brezskrbno povečuje. Lovci vse pogosteje opozarjajo, da je zlati šakal krivec, da je srnjadi vse manj.

Izvira iz severne in vzhodne Afrike ter južnih predelov Evrazije. Je teritorialna in socialna vrsta, ki je danes v Sloveniji stalno prisotna. Prišla je po naravni poti, zato se je ne obravnava kot neavtohtono vrsto. Uredba o divjadi in lovnih dobah jo je opredelila kot lovno vrsto divjadi (Ur. l. RS, št. 81/14). Lov nanjo se je pričel 1. 7. 2020. Spada med zveri iz družine psov. Velik je kot srednje veliki psi, opisno pa nekako med lisico in volkom. Povprečna telesna masa odraslega šakala znaša 10–13 kilogramov pri samicah, pri samcih pa tudi 15 kilogramov ali več. Barva kožuha je lahko peščena, rdečkasta, zlato-rjava ali srebrna. Od drugih zveri ga ločimo po zraščenosti prednjih blazinic.

Šakal se prehranjuje predvsem z glodavci, malimi sesalci, nevretenčarji, dvoživkami, drobnico, mrhovino, sadeži in semeni. Od lovne divjadi pleni tudi srno in manjše divje prašiče, kjer se osredotoči predvsem na bolne in mlade osebe. Hrano išče posamično, občasno v skupinah. S svojim načinom prehranjevanja opravlja koristno poslanstvo, saj pleni škodljivce na poljedelskih površinah. Živi v tropu (družinska skupnost), ki ga vodita dominanten samec in samica (oče – mati), skupaj z mladiči. Samica lahko poleže od 2 do 10 mladičev, ki po 14 tednih že lahko lovijo hrano s starši.

Šakali so aktivni v nočnem času, predvsem je odvisno od prisotnosti človeka. Ustreza jim mozaično okolje v nižinah z veliko mero goste vegetacije, kjer se v dnevnem času lažje skrijejo. Iz raziskave na Primorskem je bilo ugotovljeno, da je na območju prisotnih vsaj 13 teritorialnih skupin šakalov, večina na kraškem območju. Svoje ozemlje označujejo z urinom in iztrebki ter z značilnim oglašanjem. Ob srečanju z drugimi šakali lahko napade, se odmakne ali približa na prijateljski način.

Porast šakala v Sloveniji zaenkrat še ne povzroča velikih težav v kmetijstvu, drugače je pri upravljanju divjadi. Po mnenju članov lovskih družin (upravljalov lovšč) bi bilo treba bolj dosledno nadzorovati porast oz. številčnost populacije šakalov. Treba je prepričati njihovo tako številčno kot prostorsko širjenje, saj na območju Krasa delež srnjadi izredno hitro pada. Še leta 2010 je bil odvzem srnjadi v Primorskem LUO 2.539 živali, leta 2020 pa je odvzem znašal le še 1.509. Upad številčnosti srnjadi je več kot 40-odstoten.

Odstrel šakala se načrtuje z lovsko upravljaljskimi načrti. Odkar je dobil status lovne vrste, je bilo na območju Slovenije uplenjenih 55 šakalov, od tega 49 z odstrelom in 6 izgub. V letu 2021 se bo izdelal nov Dolgoročni lovsko upravljaljski načrt, ki bo moral vpliv šakala upoštevati.

Zakonodaja predvideva, da lahko lastnik v primeru škode zahteva odškodnino. Ker

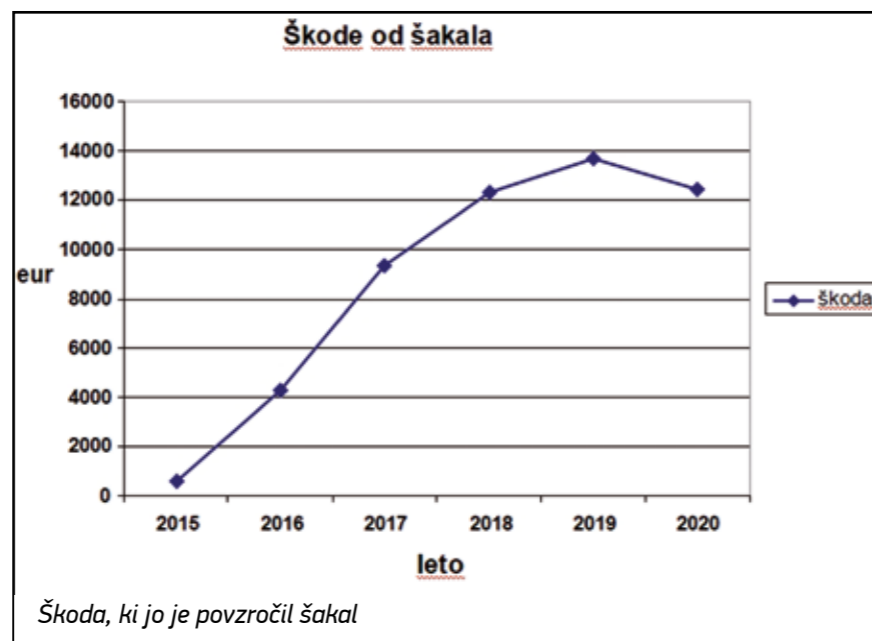
Šakal (Foto: Miha Krofel)

je sedaj šakal uvrščen med divjad, je za škodo odgovoren upravljalec lovišča – lovna družina. Vendar je tu prišlo do zakonske izjeme, ko prva tri leta po uvrstitvi šakala med divjad za škodo odgovarja Republika Slovenija. Škodo ocenjuje Zavod za gozdove Slovenije. Po letu 2023 bo škoda v odgovornosti lovcev.

Večja vrstna pestrost živalskih in rastlinskih vrst daje večjo vrednost gozdu v smislu zagotavljanja ekoloških funkcij gozda. Šakal je v Slovenijo prišel po naravni poti – sam. Nihče ga ni pripeljal ali naselil, zato ga ne moremo opredeljevati kot neavtohtono vrsto. Nanj se bomo hočeš nočeš morali navaditi in z njim sobivati.

Utemeljenih dokazov, da je šakal za človeka nevaren, ni. V okolju lahko povzroča tudi konflikte, predvsem v interakciji z rejci drobnice. Nasprotno pa s svojo prisotnostjo v območjih z večjim deležem obdelovalnih površin, kot so njive, sadovnjaki in vinogradi, pomembno zmanjšuje delež glodavcev in manjših vrst sesalcev, zato s svojo ekološko vlogo zagotovo upravičuje svojo prisotnost pri nas.

Avguštin Leskovec, ZGS, OE Sežana

Za ljube knjigoljube

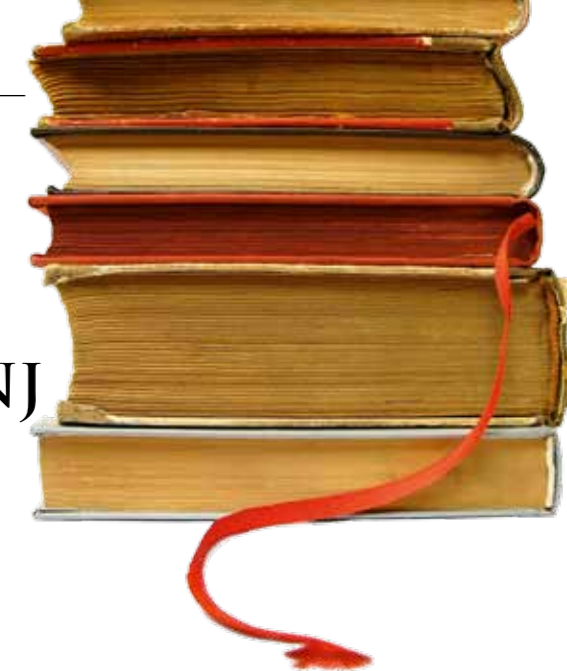
FANT, KRT, LISICA IN KONJ

CHARLIE MACKESY, UČILA, TRŽIČ, 2020

»Mar ni čudno? Vidimo lahko samo svojo zunanost, vse pa se zgodi v notranjosti.«

Vse, kar nas obdaja, sploh zadnje čase, lahko v človeku sprošča strašljive misli, vročinske blodnje, dihalne stiske, srčne zapore in še kaj v tem stilu. Da potrebujemo motivacijske misli, kot se jim po moderno reče, ni dvoma, potem verjeti v to, kar povedo, je pa druga. Knjižico, ki vam jo danes predstavljamo, bi moral imeti doma na polici vsak odrasel človek. Ali še bolje: vsak, čisto vsak otrok, odrasel in malo manjši otrok. Otroci v nas kričijo po lepem, varnem, po trepljanju in božanju in ljubezni. Po tem kričimo vsi. Knjigo podarjajte v čim večjem številu, da se njena sporočilnost prenese naprej in preobrne ta zblojeni svet, kakršen nastaja, v kakršnega se zbuja vsak dan. Posebna pisava, posebne risbe, posebno branje. Knjigo lahko začnete brati na koncu. Ali pa na sredini. Ali pa kjerkoli že. Pisatelj posveča knjigo materi in svojemu psu. Jaz jo posvečam otroku v vas. Avtor pravi, da ni pretirano dober bralec. Knjigo lahko vzamete kadarkoli in kjerkoli v roke. In ja, sama sem jo že kupila in podarila. In še bom to počela, ker je resnično vredna. V knjigo lahko čakate, če se vam zahoče (seveda ne v izposojeno), v njej lahko puščate svoje prstne odtise. Knjiga govori skozi ilustracije in pisavo, ki jo je ustvaril William Collins. Na risbah so največkrat konj, fant, krt in lisca. Govori o pravem prijateljstvu, osamljenosti, življenju. Fant ima veliko vprašanj o življenju in tako, kot smo sami zelo različnega videza in razmišljanja, tako je tudi pri živalicah. Dogajanje je postavljeno v pomlad, ko je največ zunanjih turbulenc, ki tako spominjajo na življenje. Avtor že uvodoma povabi bralca, naj razpre krila in sledi sanjam.

Naj vam postrežem z nekaj informacijami s spleta: Umetnik Charlie Mackesy bil risar za revijo *The Spectator* in

ilustrator knjig za Oxford University Press. Sodeloval je z Richardom Curtisom za Comic Relief in Nelsonom Mandelo na litografskem projektu 'The Unity Series'. Delal je kot likovni umetnik in razstavljal slike v Londonu in New Yorku. Njegove bronaste skulpture so razstavljene v javnih prostorih po vsem Londonu. Njegova prva razstava za 'Fanta, krta, lisica in konja' je bila novembra 2018 v Londonu. Pogovori med štirimi Charliejevimi liki so bili neskončnokrat deljeni na spletu. Proučevali so jih na šolskih likovnih urah, v bolnišnicah in terapevtskih klinikah ter jih spremenili v tetovaže. Navdihujejo starše in stare starše, tolažijo otroke, razveselijo osamljene in žalostne. Pomagajo tudi ljudem, ki potrebujejo pogum ali zagotovilo, da niso sami in lahko nadaljujejo, tudi ko je življenje težko. Vsak lik predstavlja del Charlieja in del nas vseh ter skozi skrbno pretehtane besede upanja predstavlja univerzalne življenjske resnice. Knjiga je bila veliko časa na prvem mestu v Združenem kraljestvu, prva v *Sunday Timesu*, prva v *New York Timesu*, prodanih je več kot milijon izvodov po svetu in gre za knjigo leta 2019 na obeh straneh Atlantika. Zdi se mi, da kaj več ni treba povedati o njej, razen morda nekaj misli iz nje, sicer pa hitro ponjo v trgovino ali na splet.

Objem do naslednjega branja, Patricija Dodič

»Kaj želiš biti, ko boš odrasel?« »Prijazen,« je odvrnil fant.
 »Kaj misliš, da je uspeh?« »Ljubiti,« je odvrnil krt.
 »Največja prijazenost je, da si prijazen do sebe,« je rekel krt.
 »Pogosto je najtežje oprostiti sebi.«

Pojasnilo

V prejšnji številki glasila (januar-februar) smo pri fotografiji zapisa iz dnevnika pozabili podpisati avtorja, ki je drugi kot zgodba ob zapisu. Zgodbo je zapisala Zvonka Makovec, zapis iz dnevnika deklice (na fotografiji) pa Manca Švara.

Uredništvo

MALO ZA HEC

Kaj pa če damo cepivo v pivo in odpremo gostilne. V dveh dneh bo cepljena cela Slovenija!

Ne bi vas rad strašil, ampak zdravnik, ki vas bo čez 10 let operiral, sedaj doma dela spletno šolo, igra PlayStation in je čips.

Brez imena so grobovi,
kamen tiho spi,
njena duša je pa ptica,
ki zapoje mi.
(Feri Lainšček)

ZAHVALA

Za vedno se je od nas poslovila najdražja mama,
nona in tašča

Jolanda Udovič
(11. 10. 1938 – 17. 12. 2020)

Ob nepričakovani in boleči izgubi se zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za izraženo sožalje, darovane sveče in cvetje. Hvala duhovniku Niku Čuku za opravljeni pogrebni obred in pevcem za odpete pesmi. Prav tako smo hvaležni vsem, ki ste jo imeli radi in jo pospremili na njeni zadnji poti.
Spomin nanjo bo za vedno ostal v naših srcih.

Žalujoci: sin Vladimir z Jasno, hčerka Erika z Bojanom, vnukinja Asja, Alessia, Teja in Tadeja ter ostalo sorodstvo

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.

ZAHVALA

V 85. letu se je za vedno
poslovila naša draga mama, nona in pranova

Marija Valenčič iz Javorja
(2. 12. 1936 – 15. 1. 2021)

Ob boleči izgubi se iskreno zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečena sožalja, poslana sožalnice, darovane sveče in svete maše.

Posebna zahvala gre KSP Sežana za organizacijo pogreba,

župniku za opravljeni obred in Splošni bolnišnici Izola.

Zahvalujemo se tudi vsem, ki ste ji v življenju kadarkoli pomagali, ji stali ob strani in jo imeli radi.
Vsi njeni

Si kot sonce življenja sijala,
za vse svoje ljubezen razdala,
odslej boš kot zvezda svetleča,
naj ti v nebesih dana bo sreča.

ZAHVALA

V 76. letu se je poslovil
Stojan Stančič
Artviže 21
(2. 4. 1945 – 19. 1. 2021)

Iskrena hvala vsem za izrečeno sožalje, besede tolažbe, ponujeno pomoč, darovano cvetje in sveče. Hvala vsem, ki ga boste ohranili v lepem spominu.
Hvala tudi ZA Hrpelje, pogrebni službi KSP d. d. Sežana, župniku Niku Čuku, pevcem Sebastijanu Mavriču ter Anici in Branku za zadnji pozdrav z zvonjenjem pri domači in farni cerkvi.

Žena Jožica in sin Martin

ZAHVALA

Strnila je svojo življenjsko pot

Sava Bratina
rojena RIBARIČ
30. 7. 1928 – 30. 12. 2020

Z žalostjo v srcu sporočamo, da smo se v sredo, 13. 1. 2021, poslovili od naše ljube none, tašče in tete na pobreškem pokopališču v Mariboru. Utrojena od bolezni in življenja je odšla tja, kjer ni solza in ne bolečin ..., k svojima najdražjima, hčerki Savici in možu Milanu.

Hvala vsem, ki ste ji bili dragi sopotniki, podporniki in tolažniki v njenem življenju, polnem preizkušenj in pretresov.

Vsa toplina in dobrota njenega srca bo ostala za vedno z nami.

Naj te angeli varujejo,
vnuk Aleš s Saro in zet Miran,
nečakinje in nečaki Zora, Biserka, Stanko, Ivko, Vlasta,
Nada in Jasna ter Ester z družinami
Hrpelje, Kranj, Maribor, Hrušica, januar 2021

JOŽE PROSEN (1940–2020)

V SPOMIN

Poslovili smo se od Jožeta. Slovo je bilo nenavadno, saj je korona čas zahteval upoštevanje posebnih razmer. Jože se je rodil v vasi Kuteževo pri Ilirski Bistrici. Osnovno šolo je obiskoval v Kuteževem, zatem pa se vpisal na Industrijsko kovinarsko šolo v Kopru. To je bila tudi prva generacija, iz katere je izšla vrsta uspešnih mojstrov kovinarske stroke.

Po končanem šolanju se je zaposlil v Tomosu kot orodjar. Tomos je bil takrat mednarodno uspešno podjetje, orodjarji pa so izdelovali najzahtevnejša orodja. Med njimi je bil tudi Jože. Leta 1965 je prišlo do ločitve takratnega dela podjetja Iplas Koper v Podgradu od matičnega podjetja Iplas, Koper.

Ponovno ustanovljeno podjetje Plama, Podgrad je nujno potrebovalo kvalificirane ljudi, ki bi pomagali pri samostojnem vodenju firme. Mnogi strokovni ljudje, ki so izhajali iz krajev v bližini Podgrada, so se odzvali domačim potrebam po strokovnosti. Med temi je bil tudi Jože in njegova žena Anica z eno samo plemenito željo pomagati pri razvoju Plame, ki je bila pomembna za nadaljnji razvoj okoliških krajev.

Jože je delal v Plami 33 let in v tem času opravljal mnoga zahtevna dela. Tako je bil vodja vzdrževanja za celotno Plamo, ki je takrat štela tudi več kot 800 zaposlenih v štirih takratnih temeljnih organizacijah združenega dela, ki so pozneje postale samostojne uspešne firme. Nekaj časa je Jože opravljal delo varnostnega inženirja, kar je bila z ozirom na potencialno požarno obremenitev zelo zahtevna naloga, ki jo je Jože uspešno opravil.

Zadnje desetletje njegovih aktivnosti pa je bil vodja polindustrijske delavnice v podjetju Plama-Pur.

V tem času je izdelal vrsto polindustrijskih naprav, ki so omogočile konstrukcijo in izdelavo industrijskih naprav. Med temi so najpomembnejše:

Naprava za kemijsko spajanje mehke poliuretanske pene z abrazivnimi vlaknenimi ploščami. To je omogočilo nadaljnji razvoj programa čistilnih gobic za nemško podjetje Vileda.

Naprava za kontinuirano impregnacijo mehke pene, ki omogoča izdelavo negorljive pene.

Naprava za kontinuirano proizvodnjo termoizolacijskih tankostenskih cevi za potrebe podjetja Gorenje (v hladilni tehniki).

Jože je bil aktiven tudi v balinarskem društvu Gradna Obrov pri izgradnji balinarskega centra ter aktiven igralec v svoji kategoriji tekmovalj. Jože je pri svojem delu in sicer v življenju izžareval optimizem in pogum. Takšen je ostal tudi v zadnjih letih svojega življenja. Za življenje se je boril z občudovanja vrednim pogumom in optimizmom.

Dragi Jože, hvala ti za tvoje dolgoletno prijateljstvo, hvala ti za tvoj prispevek k razvoju Plame.

Tvoj optimizem, pogum in pripadnost okolju, v katerem si živel, naj bodo zgled novim generacijam.

Ciril Kastelic

Prazen dom je in dvorišče,
naše oko zaman te išče,
ni več tvojega smehljaja,
le delo tvojih rok ostaja.

ZAHVALA

V 97. letu starosti se je od nas poslovila
ljuba mama, tašča in nona

Zora Černetič
iz Kozine
(28. 2. 1923 – 10. 12. 2020)

Iskreno se zahvalujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena ustna in pisna sožalja. Hvala gospodu župniku Janezu za opravljeno pogrebno slovesnost.

Ljuba mama, naj te angeli pospremijo na zaslužen počitek v nebesa.

Žalujoci: sin Valter z družino

Prikaz reza sadnega drevja za ljubiteljske sadjarje

Na pobudo občanov in občank v sodelovanju s
Kmetijsko gozdarskim zavodom
Nova Gorica,
organiziramo:

praktični prikaz rezi različnih vrst sadnega drevja

Prikaz bo vodil univ. dipl. inž. agr. **Vasja Jeretič**,
specialist za sadjarstvo in oljkarstvo pri KGZS
Nova Gorica.

Prikaz bo predvidoma v marcu, o lokaciji in točnem datumu se bomo dogovorili s tistimi, ki se boste do 5. 3. informativno prijavili na elektronsko pošto: obcina.hrpelje-kozina@hrpelje.si ali na telefon 05 6800 150. Izvedba bo v skladu z možnostmi, ki jih bodo omogočali ukrepi.

Občinska uprava

KO VESOLJEC PRISTANE NA ZEMLJI

**Zanimiva izmišljena zgodbi-
ca, ki kroži po spletu. V an-
gleškem izvirniku je bila v
obliki animiranega filma ob-**

**javljena na YouTubu 13. 7. 2017, zato je vsakršna po-
vezava z aktualnostjo zgolj naključna.**

Nekega dne je na Zemlji pristal vesoljec, si najprej malo ogledoval pokrajino, nakar je srečal človeka. Povedal mu je, da je priletel na Zemljo, da jo malo bolje spozna, saj je o njej slišal že veliko nenavadnih reči. Rad bi ugotovil, kako naša človeška vrsta napreduje. Človek je bil najprej osupel, potem pa je vesoljcu predlagal, da ga odpelje do voditelja.

»Voditelj? Kaj pa je to?« »To je človek, ki je glavni. To je tisti, ki odloča o vsem.«

»Ali imate samo enega človeka, ki je glavni za vse?«

»Ne, on je glavni v vladi.«

»Kaj pa je to vlada?« »No, vlada postavlja pravila za vse nas. Pove nam, kaj smemo in česa ne smemo.«

»Torej je vlada zelo pametna in vam postavlja pametna pravila, ki jih vi nato upoštevate?«

»Večinoma, ampak nekatera pravila so vseeno skregana s pametjo in neprimerna.« »Torej jih ne upoštevate?«

»Ah, kje pa! Pravila moramo upoštevati, tudi če so nespametna in se z njimi ne strinjamo. Veš, vlada kaznuje tiste, ki ne spoštujejo pravil.«

»Ste potemtakem njeni sužnji?« »Ne, ne, sploh ni tako. Vlada dela za nas, za ljudi. Ona služi nam in mi smo v bistvu glavni.«

»Hmm, ukazuje vam, kaj morate delati, in vas tudi kaznuje, če ne ubogate – ti pa mi praviš, da ste vi glavni, da vi odločate? Vseeno pa so neke stvari, ki jih vlada počne in jih vi ne želite.«

»Ja, ljudje se ne strinjamo z marsičim, kar vlade po vsem svetu počnejo. Recimo to, da porabijo ogromne količine denarja za vojne.«

»Kaj pa je to vojna?« »To pomeni, da vlada z denarjem, ki pripada ljudem, kupuje orožje in plačuje vojsko, ki jo nato pošlje na drugi konec sveta, da tam ubije veliko ljudi in uniči neko državo. To nam večini ni všeč.«

»Verjamem. A če ste že toliko napredovali, da vas večina meni, da so ubijanje, zaslužnjevanje, goljufanje in kraja slabe reči, zakaj potem dajete denar vladam, da to počnejo?«

»Saj s tem denarjem naredijo tudi kaj koristnega.« »Zakaj potem ne prenehate plačevati za tisto, kar vam ni všeč, in plačujete samo za tisto, kar je za vas koristno?«

»Oh, tega pa ne moremo. Ne moremo se kar odločiti, da ne bi več plačevali davkov, ker pravilo pravi, da moramo vsi plačevati vse davke.«

»Ampak pravila postavlja vlada, ali ne? Je torej postavila pravilo, da morate vsi plačevati davke, in če tega ne storite, vas bodo kaznovali?«

»Ja, ampak večine ljudi ne moti, da morajo plačevati, čutijo se dolžni plačevati vse davke in spoštovati vsa pravila, ker naj bi bilo to dobro za družbo. Družba potrebuje vlado in to pomeni, da moramo vsi plačevati in ubogati.«

»Torej vlada postavlja pravila, ki jih morate spoštovati, tudi če menite, da niso koristna in niti dobra za vas. Če jih ne spoštujete, pa ste kaznovani – in še plačevati morate vse svoje življenje, potem pa se ta denar porablja tudi za nemoralne stvari. Sem prav razumel?«

»Ja, ampak saj lahko vlado prosimo, da postavi pravila, po katerih bomo delali pametne reči in denar ne bo uporabljen recimo za vojne. Imamo tudi pravila, da ni dovoljeno krasti in se okoriščati, a jih ne vsi upoštevajo. Dovoljeno pa nam je, da vlado prosimo, da nam ukaže, da delamo tisto, kar želimo, da nam ukaže, da bi morali delati.«

»Hmmm, hecno. Vas je morda strah? Ali je ta vlada ogromna zver, ki vas lahko v trenutku požre, če je ne ubogate?« »Ne, ne, vlada ni zver. Ni neka pošast.« »Kaj pa je potem? Mi jo lahko narišeš? Ali pa me odpelješ k njej.«

»Ne morem je narisati. Nima oblike. Naj te odpeljem do stavbe?« »O čem pa govoriš? Ali je vlada torej stavba?«

»Ne, ampak politiki, ki sestavljajo vlado, delajo v tej stavbi.«

»Aha, vlada je torej skupina politikov. Kateri vrsti pa pripadajo ta bitja <politiki>?« »Ni posebna vrsta, so ljudje kot mi.«

»Torej so politiki človeška bitja in so <vlada>. Ampak ti si tudi človek, pa nisi vlada?! Politiki vam torej ukazujejo, da počnete tudi reči, ki jih ne marate, in vam vzamejo denar pod grožnjo kazni? In čeprav ste vsi skupaj ljudje, ni dovoljeno, da bi vi njim ukazovali in jemali njihov denar?«

»Seveda, saj bi nas poslali v zapor. Ampak saj politiki ne morejo početi čisto vsega, kar želijo. Na primer, politiki ne morejo kar stopiti k nekemu na cesti in mu reči, naj jim da denar. To lahko zahtevajo samo na svojem delovnem mestu, ko delajo za vlado.«

»Praviš, da politiki niso vlada, ampak samo delajo za vlado? Torej vlada ni zver, ni stavba in niso politiki, ampak nekaj drugega. In zaposluje politike, ki so v bistvu navadni ljudje in lahko ukazujejo drugim ljudem, da plačujejo davke in počnejo, kar vlada zahteva. Kako pa lahko navaden človek postane politik?«

»O, to pa je nekaj dobrega v našem sistemu. Imamo demokracijo, kar pomeni, da ima ljudstvo moč. Namreč, mi odločamo, kdo od nas bo postal politik. Lahko jih izvolimo – in če kateri od politikov počne stvari, ki nam niso všeč, ga lahko na naslednjih volitvah zamenjamo.«

»Aha, torej lahko ti politiki ljudem ukazujejo samo za kratek čas, potem pa spet postanejo navadni ljudje? Biti politik je torej vplivna funkcija. Predvidevam torej, da vedno izberete najbolj modre, najbolj poštene, najbolj skrbne in najbolj spoštovane med vami?«

»Hm, ni ravno tako. Politiki niso ravno znani po poštenosti, modrosti, skrbnosti in pravzaprav niti niso med najbolj spoštovanimi člani naše družbe. Veliko jih je na žalost precej pokvarjenih.«

»In te ste vi sami izbrali?«

»Ja, a saj vsi na koncu počnejo podobno. Davkoplačevalski denar izkoriščajo za polnjenje lastnih žepov in že-

pov svojih prijateljev. Skoraj nikoli ne držijo obljub, ki so jih na volitvah dali volivcem. Veliko smo jih že ulovili pri kraji, laži, podkupovanju ... in večinoma delajo po navodilih velikih korporacij in lobijev.«

»Ampak rekel si, da ljudje vedo, da ni prav lagati, krasti in ubijati. In praviš, da imate moč, da te ljudi zamenjate. Zakaj pa pokvarjenih politikov ne zamenjate z navdnimi ljudmi?«

»Saj takšnih ne izberemo namenoma, le na koncu vedno tako izpade. Ampak vseeno moramo imeti vlado, saj tudi nekateri navadni ljudje kradejo, goljufajo in ubijajo in se moramo zaščititi. Civilizacija brez vlade ne bi preživela.«

»Poglejva, če sem prav razumel. Ker vas skrbi zaradi

majhnega števila navadnih ljudi, ki bi lahko kradli, goljufali, ubijali in počeli druge nedovoljene reči, mislite, da je za vaše preživetje nujno, da imate sistem, v katerem nekateri izbrani ljudje za kratek čas nadzorujejo in ukazujejo večini ..., in če želijo, počnejo grde reči s pomočjo vašega denarja? Poskušate izbrati dobre in poštene ljudi, ampak vedno znova se izkaže, da so vse prej kot to? No, to je torej vaš sistem. Zanimivo.«

Vesoljec se je vrnil na svoj planet, da poroča o novih spoznanjih o človeški rasi.

(prevedla: Nives Mahne Čehovin)

Biodiverziteteta okoli vsake slovenske vasi

Slovenci veljamo tudi za narod popotnikov. Radi obiskujemo druge države, kjer si ogledujemo stvari, za katere smo doma prikrasani: tropske obale, monumentalne zgradbe, drugačne kulture, eksotične živali in rastline. Ker toliko potujemo, človeka včasih prešine, da smo v rodni državi videli že vse, kar se videti da. Daleč od tega! Že če pogledamo biodiverziteteta – to so vsa živa bitja, od živali in rastlin, do gob in bakterij ter vse zgodbe, ki jih pišejo njihova življenja. Na tisoče jih je, okoli vsake slovenske vasi so in, zagotavljam vam, večine niste videli niti slišali še nikoli.

V evropskih razmerah Slovenija velja za eno bogatejših držav z biodiverziteteta. Nekaj 10.000 naj bi v Sloveniji živelo samo živalskih vrst. Veliko k tej pestrosti prispeva geografski položaj države. Na zahodu se ozemlje dotika Sredozemlja, na severu sega pod Alpe, na vzhodu do panonskih ravnin in na jugu med dinarsko hribovje. In ker ima vsaka od teh štirih pokrajin svoje značilne živali in rastline, jih je na koncu, ko jih seštejemo, pač zelo veliko. A da bi se s to pestrostjo narave znali tudi pohvaliti, kot se pohvalimo, da smo hodili po Kitajskem zidu ali na vrhu Eifflovega stolpa popili kavo, jo moramo najprej znati ceniti. V nasprotnem bomo še naprej živeli v prepričanju, da je sploh ni ali da je povsem nepomembna, kar seveda ne drži.

Medved in ris sta verjetno najbolj prepoznavni vrsti pri nas. Z njima se znamo občasno celo tudi pohvaliti. Sta pač dve od naših največjih in najbolj karizmatičnih živali. Manjše vrste so skoraj brez izjeme neprepoznane. A prav med najmanjšimi se pomen biodiverziteteta najbolj pokaže. Kisik, ki ga dihamo (proizvajajo ga rastline) v največji meri ustvarijo drobne, enocelične alge v rekah, jezerih in morjih. Pitna voda – čistijo nam jo za noht veliki nevretenčarji in bakterije. Hrana, ki jo jemo – tudi to je biodiverziteteta, saj vsa hrana prihaja iz živih bitij, prostoživečih ali gojenih doma. In da hrana »zraste«, so potrebne še številne druge vrste: opravevalci, ki zaplodijo sadeže; deževniki, ki mešajo prst, da ostane rodovitna; ptice, pikapolonice, pajki, ki lovijo škodljivce v kmetijstvu, in še in še. Na Nacionalnem inštitutu za biologijo (NIB) biodiverzite-

to raziskujemo že 60 let. Opažamo, da se je v tem času njena pestrost v Sloveniji zelo zmanjšala – v veliki meri kot posledica sprememb, ki smo jih v okolju naredili ljudje.

In prav ljudje smo tudi tisti, ki lahko in ki moramo te spremembe ustaviti – kdo nam bo sicer delal kisik, čistil vodo in kako bomo prišli do hrane in drugih nenadomestljivih dobrin iz narave? Na NIB smo prepričani, da to lahko dosežemo. Da bi kaj naredili tudi na področju uresničevanja tega prepričanja, s še devetimi partnerji sodelujemo v evropskem projektu LIFE Naturaviva, katerega cilj je čim več ljudi v Sloveniji seznaniti s tem, kaj je biodiverziteteta, kako pomembna je za nas in kaj lahko naredimo, da jo bomo ohranili. Več o projektu in naših aktivnostih lahko preberete na spletni strani: <https://www.naturaviva.si/>.

dr. Davorin Tome

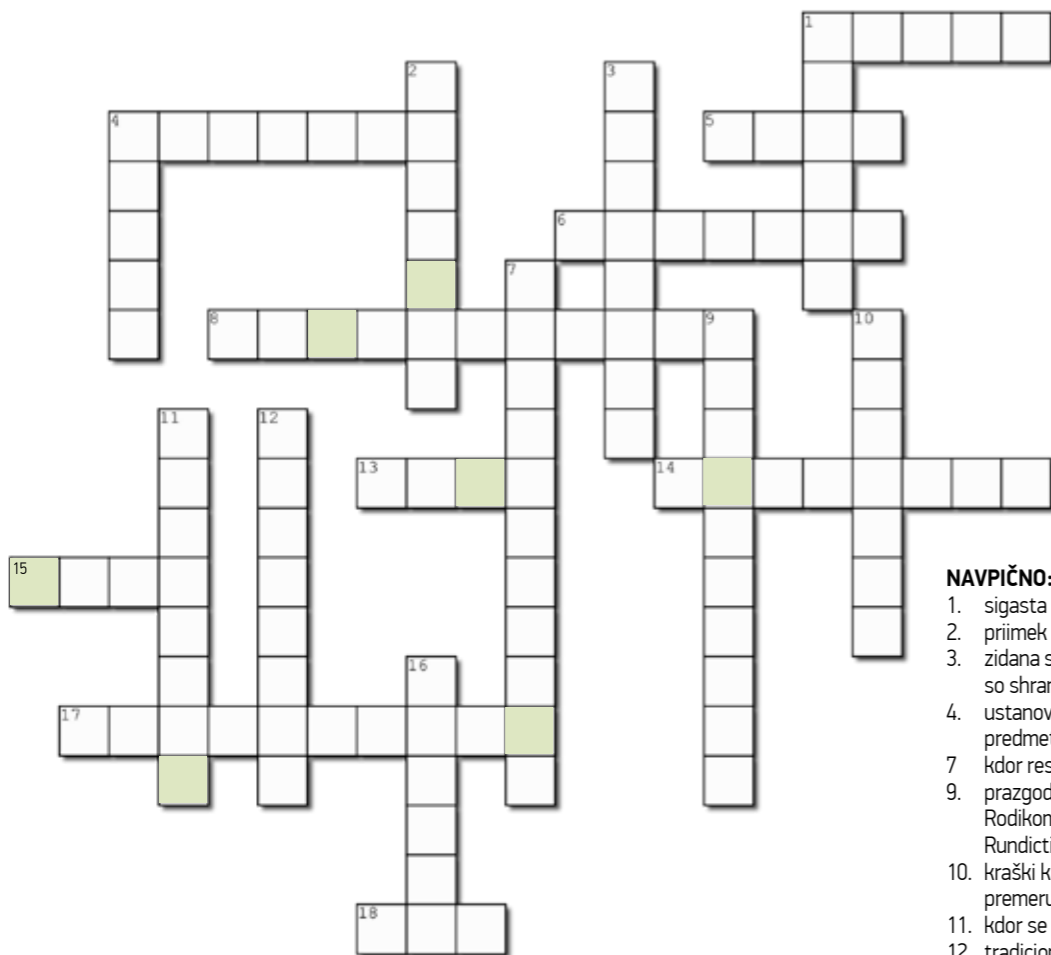

Ste že kdaj videli rdečeglavega kraljička? Pri nas je pogost in splošno razširjen, tako da nam za to, da si ga ogledamo, ni treba v tujino niti daleč od doma. (Foto: D. Tome).

Križemkražem po naših krajih

V prvi letošnji številki Občinskega glasila smo pričeli z novo rubriko za razvedrilo in objavili tematsko križanko avtorice Andreje Hrvatini Tomažič, dve uganki iz stare knjižice slovenskih ugank ter hudomušne zbadljivke, ki po stari slovenski navadi krožijo med vasmi.

VODORAVNO:

1. priimek slikarja in kiparja, znanega po poslikavah v cerkvi sv. Martina v Slivju
4. miza s koritom za mesenje testa
5. drevo, simbol slovenstva
6. sesalec, ki živi v jamah
8. na zunanji strani kraške hiše prizidan prostor z odprtim ognjiščem in dimnikom
13. grm ali drevo z dolgimi šibastimi vejami iz družine vrbovk, šibe uporabljamo za pletarstvo in za vezanje trte
14. habitat v naravi, na katerem občasno ali stalno zastaja voda, zavarovan z Ramsarsko konvencijo
15. naprava za mletje žita, koruze, ajde
17. obrt izdelovanja predmetov iz šibja, vpisana v register žive kulturne dediščine
18. plitvejša kotanja s stoječo vodo, kjer se zbira deževnica, nekoč služila za napajanje živine, pranje, drsanje

NAVPIČNO:

1. sigasta tvorba, ki nastaja v kraških jamah v različnih oblikah
2. priimek pisatelja iz Vremske doline
3. zidana shramba za led, naredili so jo ponavadi v vrtači, vanjo so shranjevali led iz bližnjih kalov
4. ustanova, ki zbira, hrani kulturno in zgodovinsko pomembne predmete
7. kdor restavrira predmete kulturne dediščine
9. prazgodovinsko in poznorimsko arheološko najdišče nad Rodikom, kjer je živel staroselsko ljudstvo poimenovano Rundicti
10. kraški koš za listje, izdelan iz bekinih šib in drenovih palic, v premeru meri do 1,5m
11. kdor se poklicno ukvarja z obdelovanjem kamna
12. tradicionalna pustna maska v Brkinih
16. izraz za kamniti vodnjak, v katerega se steka deževnica s streh

OPRAVIČILO

Žal smo v križanki enega od pojmov zgrešili! Namreč odgovor na vprašanje: vas, kjer se prične pohod po Tigrovski poti ni Beka (kot je bilo geslo v križanki), ampak Ocizla. V opravičilo vsem prizadetim v tej številki objavljamo predstavitev poti! Vseeno podeljujemo nagrado izžrebani bralki: Majda Mihalič iz Ocizle.

Pravilne rešitve: **Geslo križanke:** Studen(e)c / **Uganki:** jabolko, kopriva / **Zbadljivke:**

Ocizlani Bečane: Jure in žrdana, tu je bjčka hrana / Juri žrdano nese, vsa trjanka se trjese / Bječn razkorječn

Bečani Ocizlane: Ucizlan pizdln / U lwonci malo – u pwonvi neč

Novi uganki

Gospodična zlatolaska,
kot gospa pa siva mati:
njeni sini so letalci,
veter jih podi po trati.

Ves zelen
za hišo breg,
le na drevju
beli sneg.
Sije sonce,
dež rosi,
a snega
ne raztopi.

Zbadljivke – ali jih še poznate?

Nekdaj in zagotovo tudi še danes so se domačini sosednjih vasi radi zbadali med seboj. Mi pa bi se radi spomnili teh smešnih zbadljivk, ki so sicer znale sprožati prave besedne (in fizične) obračune med vasmi, in jih objavili v glasilu. Tokrat vas sprašujemo: **Kako Javorc zbode Obrovca in obratno?**

Rešitev križanke (geslo, ki ga dobite iz črk na označenih poljih od zgoraj navzdol) in ugank (ter po možnosti čim več zbadljivk) pošljite po elektronski pošti na naslov: glasilo@hrpelje.si ali sporočite v SMS na 051 677 017 ali pa nas pokličite na številko 05 6800 150 do 19. 3. 2021! Pripisite oz. sporočite tudi svoje podatke (ime in poštni naslov).

Izmed pravih rešitev križanke in vsaj ene uganke bomo izžrebali enega nagrajenca, ki bo za nagrado prejel dve knjigi iz naših krajev: knjigo **Kozinska zgodba** avtorja Stojana Šturma in knjigo **V objemu Mišišoge** avtorja Vladimirja Grželja.

Uredništvo

OBLAČILO – del našega vsakdana

V novem koledarskem letu v Zavodu Dobra pot pripravljamo poglobljene, nove vsebine o kulturni in naravni dediščini. Vsi bi si želeli dogodkov v živo, vendar so naši projekti morali ostati »breztični«, kulturna dediščina pa bo oživela na naši spletni strani in preko družbenih omrežij. V projektu Nit smo se lotili ozaveščanja o trajnostnem načinu izdelave oblačil in bomo pripravili več prispevkov o našem odnosu do oblačil danes. Za začetek vam predstavljamo del vsebine prvega bloga o majici s kratkimi rokavi (T-shirt):

Majica je prisotna med oblačili skoraj vsakega Zemljana in nas s tem povezuje, zato je skrb za njen nastanek, vzdrževanje in ohranjanje te povezanosti toliko bolj pomembna.

Je majica, ki v svoji pojavnosti združuje vse ljudi vseh starosti in vseh celin. Namembnost majice je bila v prvi vrsti v tem, da je varovala telo. Zaradi svojega videza pa je postala enkratna in zelo priročna oglasna deska. Na njej oglašujejo podjetja, preko nje se širijo mnenja in modrosti. Za mlade pa velikokrat predstavlja izraz lastne identitete. Lahko bi rekli, da je majica najcenejša in najbolj učinkovita oglasna tabla. S pomočjo lastnika potuje po dveh nogah in širi glas po vsem svetu. Pomembno je vedeti, da je, kar se tiče vrednosti, najcenejša za zadnjega trgovca in tistega, ki jo kupi. V vsaki majici, ki ni deklarirana za ekološko, in delno tudi v tistih, ki so, pa je zapisana nekoliko kompleksnejša zgodba.

Manj nam je znan njen nastanek in njena pot do danes. Kdaj je v resnici nastala prva majica, nihče ne ve. Znani pa so pomembni mejniki, ko

je začela pridobivati svojo uporabno vrednost:

- V letu 1898 so v ameriško-španski vojni z njo opremili ameriško mornarico.
- V letu 1920 je dobila svoje uradno angleško ime: T-shirt.
- V 50. letih prejšnjega stoletja je pridobila na svojem simbolnem pomenu.
- V 60. letih je bila prvič uporabljena kot oglasni pano. Kot promocijski rekvizit se je najbolj razširila med letoma 1970 in 1980.

Majica z zgodbo, kot je še nismo poznali. Za eno majico, povprečne teže 160 do 170 gramov, moramo vzgojiti 4 do 5 gramov industrijskega bombaževca. Ta ima v povprečju 10 do 12 vej, pri čemer na vsaki dozorijo 3 do 4 semenske kapsule. To je približno 30 do 45 kapsul na grm, iz katerih pridobimo 90 gramov predivne osnove. Od predivne osnove in vse do izdelka dobimo 60 do 65 % odpadka. Med procesi predenja, pletenja, beljenja, barvanja in na koncu šivanja pride do osipa materiala. Te številke so lahko še večje, odvisno od kakovosti letine in geografskega območja, kjer je bombaž rasel.

Da vzgojimo 4 do 5 sadik, potrebujemo okvirno 1 m² zemljišča, ki je prilagojeno oz. degradirano za to, da je pripravljeno na obiranje z velikimi obiralnimi stroji. Iz tega sledi: za nastanek ene T-shirt majice potrebujemo 1 m² rastišča, približno 9.000 l čiste pitne vode, ob tem nastane za nekaj več kot 9.000 l s pesticidi in drugimi procesnimi kemikalijami onesnažene podtalnice. V proces nastajanja pa je vpleteno delo otrok v tekstilni industriji. Prav tako se še vedno hkrati ustvarjajo ogromni dobički na račun suženjskih delovnih razmerij v tej panogi. Sedaj si morda lažje predstavljamo, da je za nakup ene majčke s kratkimi rokavi rezerviran slab kvadratni meter zemlje. Na tej zemlji nekdo več kot pol leta skrbi, neguje, obdeluje in tudi škropi surovino za našo majico. Če kupimo dve ali več, je toliko več zemljišča zakupljenega, toliko več vode porabljene, toliko več

podtalnice onesnažene, toliko več dejansko neplačanega dela in to zgolj za nas, za našo novo majico, ki je morda v resnici niti ne potrebujemo. Na letni ravni se proizvede več kot 13.000.000.000 majic (13,05 milijarde v letu 2016), proizvodnja na letni ravni se dviguje za 2,5 odstotka. Osnovna površina brez vzdrževalnih poti, ki je potrebna za proizvodnjo bombaža za tako količino majic, je preko 13.000 km². To je površina, ki prekriva dobri 2/3 ozemlja Slovenije. S tem zavedanjem vsakič, ko gremo v nakup nove majice, dobro premislimo, ali jo resnično potrebujemo. Če jo, naj bo to nakup za več let, naj bo to kakovostna majica, ki nam bo dolgo služila. Največ prispevamo svetu, če kupujemo malo in resnično kakovostno v trajnostnem odnosu z okoljem.

In še vabili:

Ekipa Zavoda Dobra pot
Foto: Žana Boltin

.....
Zavod Dobra pot že od leta 2017 deluje kot nevladna organizacija v javnem interesu na področju kulture, zato pozdravljamo ukrep vlade, na podlagi katerega lahko zdaj davčni zavezanec nevladnim organizacijam v javnem interesu namenijo tudi do **1 % dohodnine**. Po novem nam lahko del dohodnine za leto 2020 namenite še vse do **31. maja 2021** in tako podprete naša prizadevanja za ohranjanje kulturne dediščine. Ključne informacije in navodila, kako to storiti, so objavljena na spletu: <https://www.dobra-pot.si/en-procent.html>.

Vse raziskovalce arheološke kraji-
ne in radovedneže vabimo na **ogled prazgodovinskega gradišča Gramča** in posledic 1. svetovne vojne v živo preko prenosa na Facebook strani, ki si ga boste lahko ogledali 20. marca ob 15. uri. Ogled bo vodil arheolog Jošt Hobič, vodja projekta Pokrajina prednikov.

Svetovni dan mokrišč 2021

»Bogastvo mokrišč med Velikim Snežnikom in malimi Benetkami«

JZ Park Škocjanske jame (PŠJ) je 1. februarja 2021 organiziral spletni dogodek ob svetovnem dnevu mokrišč z naslovom »Bogastvo mokrišč med Velikim Snežnikom in malimi Benetkami«. Dogodek je bil izveden v okviru projekta **Krepitev zelene infrastrukture v čezmejni kulturni krajini Italija - Slovenija**, akronim **ENGREEN**. Projekt ENGREEN je sofinanciran iz programa čezmejnega sodelovanja Interreg V-A Italija - Slovenija 2014–2020.

Dogodek je potekal v skladu s sloganom letošnjega svetovnega dneva mokrišč »Voda, mokrišča in življenje – neločljivo povezani in soodvisni«. Mokrišča so »ledvica« vsake pokrajine, so zbiralniki pitne vode in predstavljajo zibelko biotske raznovrstnosti. Dogodek je udeležence popeljal na virtualni sprehod po nekaterih najbolj prepoznavnih mokriščih v čezmejnem območju Italija - Slovenija. Želeli pa smo izpostaviti tudi pomembnost varovanja mokrišč ter prizadevanja PŠJ in partnerjev projekta ENGREEN za varstvo in obnovo teh izredno ranljivih ekosistemov, ki so zakladnica biotske pestrosti. Uvodoma nas je nagovorila dr. Gordana Beltram, ki je nacionalna koordinatorica RAMSAR konvencije o mokriščih mednarodnega pomena. Izpostavila je **veliko biotsko pestrost v mokriščih**, ki v svetovnem merilu presega celo biotsko pestrost koralnih grebenov. Mokrišča **zagotavljajo številne koristi za ljudi**: zbirajo, zadržujejo in čistijo vodo, zagotavljajo poplavno varnost in preskrbo s hrano, turizem, rekreacijo itd. **Njihovo ohranjanje je potrebno za dobrobit človeka in narave**.

Sledil je virtualni sprehod po podzemnem mokrišču v Škocjanskih jamah z Borutom Pericom (PŠJ), ki so bile 18. 5. 1999 vpisane v seznam svetovno pomembnih mokrišč Ramsarske konvencije kot **prvo podzemno mokrišče na svetu** sploh. Skupaj s podzemnim tokom Reke so

Podzemno mokrišče v kanjonu Škocjanskih jam; vir: arhiv PŠJ; avtor: Borut Lozej

eno najdaljših kraških podzemnih mokrišč v Evropi. V tišini varnih zavetij med kamenjem, v reki in jezercih ter kapljicah vode, ki padajo s stropa, so skrite številne živali, ki jih ne najdemo nikjer drugje na svetu. Borut Peric je zaključil z inkovskim pregovorom: *»Žaba ne popije vse vode iz mlake, v kateri živi«*. Kar pomeni, da je bogastvo živega sveta v podzemlju odvisno od kakovosti vode, ki se vanj steka. In to **vpliva na kakovost življenja na površju**. Ljudje, ki živijo na tem območju, nosijo breme odgovornosti za ohranjanje biološke pestrosti v ekosistemih, ki jim pripadajo tudi sami. Gospa Gaia Fior iz Društva za zaščito kalov in mokrišč v Furlaniji - Julijski krajini, pridružen partner projekta ENGREEN, je spregovorila o **kraških kalih kot biserih biotske raznovrstnosti**, ki imajo danes **naravovarstveno vlogo**.

Nazadnje smo zaplavali še v laguno

Caorle v Venetu, ki je eno od treh velikih mokrišč ob obali Jadranskega morja severno od Benetk. Ga. Cinzia Gozzo iz VEGAL-a, ki je partner na projektu ENGREEN, je spregovorila o prepletu in soodvisnosti varovanja narave in ekosistemskih storitev za turizem, ribištvo, kmetijstvo in biotsko pestrost.

Zaključili smo s ključnim sporočilom dogodka: **mokrišča so izjemno dragoceni življenjski prostori z izredno veliko biodiverzitetno in pestrostjo storitev v korist ljudi**. Hkrati so zelo ranljivi ekosistemi, saj **veljajo za enega najbolj ogroženih življenjskih prostorov na svetu**.

Posnetek dogodka si lahko ogledate na fb: <https://www.facebook.com/ProjectENGREEN>, ali na projektni strani: <http://new.ita-slo.eu/sl/engreen>.

Renata Rozman, PŠJ, vodja projekta ENGREEN

NASVETI O GIBALNEM RAZVOJU DOJENČKOV

Svetuje Tjaša Pecman Poles (Terapevtski dotik Tjaša), dipl. delovna terapevtka RNO, (Fb: Babystart).

Mamica, ne vodi me za roke!

Ko dojenček skobaca (premikanje po vseh štirih) se slej ko prej povleče tudi na nogice. V tem položaju trenira in trenira. Gradi moč v nogicah, ravnotežje, se uči kako se spustiti v gravitacijo, torej kako se iz stoječega položaja spusti nazaj na tla. Nato začne prestopati ob opori, se drži z obema in nato le z eno roko, poriva pred seboj premične predmete in si s tem pomaga loviti ravnotežje. Otroku pa v tem obdobju nikar ne ponujamo svojih rok, tako, da ga mi vodimo v hojo. Otrok je tako obešen na naše roke, ni pravega prevzema in prenosa teže na njegovih stopalih hkrati pa nima možnosti grajenja prestreznih reakcij ob morebitnem padcu. Če ga boste vodili za roke, otrok ne bo shodil prav nič hitreje kot sicer, mogoče celo kasneje, odvzeli pa mu boste veliko dragocenih izkušenj in kvaliteto gibanja. Otrok bo shodil takrat, ko bo zares pripravljen. Otroku lahko kot alternativo ponudite veliko napihljivo žogo. Ga povabite, da ob njej ustane in jo počasi premikate. Tako mu ponudimo premično oporo, kjer še vedno sam lovi ravnotežje in ima možnost prestrezanja ob padcu.

»Moja občina – lepa in urejena 2021«

Kakovost bivanja dosežemo s čistimi, urejenimi prostori. Že redno tedensko čiščenje in občasno generalno čiščenje v našem domu imata pozitiven učinek na življenje.

Enako dobro se počutimo tudi v urejenem okolju izven našega doma. Urejamo si balkone, dvorišča, stopnišča, širšo okolico, vaške ulice, jedra, sprehajalne poti v okolici ... Vaščani naše občine domala v vseh vaseh organizirate spomladanske čistilne akcije, rabute pred posameznimi dogodki ter se zavestno in organizirano vključujete v prizadevanja za urejeno okolje, v katerem živimo.

Takšno okolje, skupaj z gostoljubnostjo domačinov, nam izboljšuje kakovost bivanja, ki je tudi pogoj za uspešen razvoj turizma.

V letošnjem letu nadaljujemo akcijo »Moja občina – lepa in urejena«. Že vrsto let sebe, občane in obiskovalce razveseljujete z urejenimi cvetočimi balkoni, terasami, lično urejenimi

okrasnimi vrtovi in okolici stavb. Radi bi vas že sedaj povabili, da s spomladanskimi pripravami in zasaditvami razmišljate v luči akcije. Z drobnimi dekoracijami pridemo do velikih sprememb, ne da bi morali vložiti veliko truda ali denarja. Vsak na svoj kreativen način doda kakšen detajl na svoji okenski polici, na vrtu, skratka povsod, kjer se mu to zdi primerno.

V ospredje letošnje akcije bomo postavili ureditev vasi, vaških in urbanih središč. Seveda je vabilo za sodelovanje namenjeno tudi vsem, ki radi urejate svoje terase, balkone, vrtičke ... Prijava za sodelovanje, ki jo bo spremljala nagradna akcija, bo odprta v maju. V prihodnjih mesecih vas bomo povabili, da se udeležite kakšne od delavnic, ki jih bomo organizirali s strokovnjaki – upamo, da v živo.

Prijavnico za sodelovanje boste našli v aprilski številki glasila, povabilo na delavnice pa na družbenih omrežjih občine in v prihodnjih glasilih.

Urejeno okolje je ogledalo vsake skupnosti, ki pa jo sestavljamo posamezniki. Poskrbimo, da bomo odsev v ogledalu radi in z radovednostjo opazovali. V vsakem letnem času se nam bo risala nova podoba.

Komisija za izvedbo akcije 2021

I. POGLED V IZVENSVET/TOMAŽ MAHKOVIC

Šale rade vzbrbotajo
v najbolj razmeštranih dneh
in takrat se poigravo
s čustvi v zmedenih ljudeh.

Kar pogledite TU skoz okno
v izvensvet, kjer se godi
nekaj, kar se še zgodilo
bojda več stoletij ni.

Zmaj Vicmohar se je zbudil,
v gobec si je del Zemljo,
kot žvečilko jo prežveka,
slab zadah odpravlja z njo.

Od vsebine ust njegovih
ves planet ogrožen je,
saj ljudi po celem svetu
mikroskopski virus žre.

Naravnajmo fokus v točko
kjer dežela majhna čmi,
kakor koklja, ki nad jajci
sedeč perje ščeperi.

Tam ljudje so v hysteriji.
Vsevprek tulijo, nore.
V nerazsodnosti utapljuje
eden drugega krive.

Brenkajo moralne strune,
drenja se obtožb cel kup,
vsak premik odločevalcev
je pod stotinami lup.

Bolj ko resni so, bolj smešno
je vseh njih obnašanje.
Ni več plodnih dogovarjanj;
cmeravo spotikanje.

Kar je dobro za umljive,
za deželo in ves svet,
z jezo hranjeni, brezvestno,
bi hoteli vse podret.

Klovni takšne klobasajo,
da zavida jim sam Vrag.
Kaj vse ti ljudje požrejo?
Pita jih vsak dušni spak.

Vsi zastonjkarji zbudili
so se, da bi špotali,
namesto, da bi bodrili
ljud in mu pomagali.

Vsa človečnost je upadla,
kakor v vadijih vode,
vsi prerekajo se o blatu,
ki iz zgodovine vre.

Ah, pustimo jim zabavo,
kaj bi čofotali tja,
saj ima vsak svojo glavo,
da po svoje z njo ravna.

Vi, če hočete tja iti,
kar pojdite, saj veste,
kje od TU ven ključ dobiti
in kako vrniti se.

Jaz pa tja ne bom več hodil,
me minilo je te dni,
raje bom ostal s kapiči
izogibal se ljudi.

PRAVLA*

Bil nekoč je maček, ki je bil nekaj posebnega. Čeprav je bil črn kot oglje, je imel en bel brk. Bil je ponosen na svoj brk in na to, da je drugačen od drugih, čeprav se je drugačnost razumela kot nekaj slabega. Ni razumel, zakaj vsi bežijo od drugačnosti, ko pa je tako lepo, če si nekaj posebnega. In potem se je zgodilo. Nekega jutra se je pogledal v ogledalo in belega brka ni bilo več. Le kaj se je zgodilo, se je spraševal. Kje za vraga je moj beli brk? Kje sem ga izgubil? Ali mi bo zrasel nov beli brk? Vse to se mu je podilo po glavi in ni in ni se mogel sprijazniti, da belega brka ni več. Postal je žalosten, saj je mislil, da brez njega ni več poseben. Mislil je, da je zdaj postal čisto navaden maček, a tako je želel biti nekaj posebnega. Brezciljno je taval po cesti, ko je kar naenkrat izza dvoriščnih vrat prišel lep bel maček. In glej ga zlomka, ta je imel same bele brke. Pazljivo ga je ogovoril: »Pozdravljen. Veš, izgubil sem beli brk in zdaj nisem nič več posebnega, ti pa imaš toliko belih brkov in si res nekaj posebnega.« Beli maček je rekel: »Vem, da sem nekaj posebnega, mogoče sem

tudi najboljši na vsem svetu.« Črni muc se je zamislil: »Kaj se je zgodilo? Zdaj nisem niti več navaden. Postal sem kar pod-navaden, če je to sploh mogoče.« In je šel s sklonjeno glavo naprej. Ko nenadoma izza grma pokuka mačja glava in meni nič tebi nič ogovori žalostnega muca: »Kaj pa ti, tako žalosten?« Treba je povedati, da ta muca ni bila posebno lepa. Bila je čisto navadna tigrasta muca. Toda, kdo je v resnici lep? To je že filozofsko vprašanje in ga ne bomo odpirali na tem mestu. Muca v glavnem na videz ni bila nič posebnega, a je vseeno spodbudila črnega muca, da je dvignil glavo pokonci in zastokal: »Izgubil sem beli brk in zdaj nisem nič posebnega.« »Kaj je pa to posebnega, če nisi nič posebnega. Že to je posebno, ker nisi nič posebnega.« Kaj pa ta govori, si je mislil črn muc, nič ne razumem. A ji je vseeno odgovoril: »Tudi ti na videz nisi nekaj posebnega, saj nimaš niti enega belega brka.« »Nič ne de, jaz sem posebnost iskala znotraj sebe,« je z nasmehom odvrnila muca. »Kaj to pomeni? Ne razumem, kaj je znotraj mene.« »To pomeni, da greš na pot

samoodkrivanja.« »Kaj moram samo odkriti, saj nisem pokrit?!« »Ha, ha, ne mislim tako. Moraš na notranjo pot, da se poiščeš. Da najdeš, kakšen si v resnici. In ko se najdeš, niso beli brki prav nič pomembni. Pomembno je, da najdeš v sebi vir veselja. Takrat te nihče ne bo mogel prizadeti. In moč se imaš spremeniti.« »Znotraj sebe, joj, kako je to zakomplicirano. Lažje bi bilo, če bi preprosto imel beli brk. A vseeno pametno govoriš. Gotovo je v meni tudi kaj, na kar sem ponosen in me dela posebnega.« »Gotovo. Včasih je že prijaznost dovolj, a kdo ve, kaj se še skriva v tebi. Zdaj pa

grem, da ne zamudim večernega zatona sonca in prihajajočih zvezd na nebu. Lepo se imej in vem, da ti bo uspelo, saj si nekaj posebnega.« Muca je odvihrala kot veter in črni muc ji ni uspel niti odgovoriti, a je slišal besedo 'posebno' – in ne boste verjeli, tako se je tudi počutil. In beli brk ni bil več tako pomemben, saj je odkril, da biti lep ni najnujnejše na svetu. A kdo je lep? Spet filozofsko vprašanje, ki ga ne bomo odpirali.

Lucija Beguš

(* Beseda »Pravla« ni napaka, avtorica ga je namenoma izbrala namesto besede »Pravljica«.)

LJUDSKA UNIVERZA SEŽANA

Tudi učenje v virtualnem okolju je lahko prijetno

Na Ljudski univerzi Sežana smo sprejeli izziv in se v novembru podali v svet virtualnega učenja preko platforme Zoom. Brezplačne tečaje, ki smo jih pred tem izvajali v učilnicah, smo po temeljitih pripravah preselili na splet. Udeleženci, ki se s tovrstnim okoljem še niso srečali, so izrazili skrb, pa tudi strah, kako jim bo uspelo tak način učenja. Spet drugim to ni predstavljalo prevelikega izziva, saj so zasebno ali službeno že imeli izkušnje z virtualnim okoljem. Tudi za nas, ki smo tečaje organizirali, je novi način prinesel kar nekaj sprememb in dodatnega dela, saj smo v začetku na splet preselili šest tečajev. Tudi nekatere predavateljice je pred začetkom skrbelo, če bodo kos novi nalogi. Po nekaj srečanjih in z organizirano tehnično podporo pa sta strah in skrb v skupinah zamenjali dobra volja in sodelovanje. Tako je z nami svoje izkušnje delila Nina Erjavec, ena od udeleženk: »Pomislek, da bi bilo učenje tujega jezika na daljavo, preko Zooma, skrajno neugodno in manj uspešno, se je izkazal, vsaj pri meni, za popolnoma nepravilnega. Res je, da ni popolnoma enako kot biti v osebni stiku z učiteljem in ostalimi tečajniki, vendarle pa ima tak način kar nekaj prednosti. Srečanja namreč potekajo v udobnem in

prijaznem domačem okolju, prihranim čas, saj me do naše skupne ure loči le nekaj korakov do moje delovne sobe, v kateri sem si ustvarila prostor, ki je namenjen učenju in delu. Pri roki imam vse, kar potrebujem, hkrati pa imam vedno tudi možnost, da moj prostor učenja postane točno tak, kot ga potrebujem – prijeten. Morda imam zraven kdaj tudi kavico, ki bi jo bilo med fizičnimi urami moteče in nespoštljivo srkati. Na naše srečanje pa se še vedno pripravim prav tako kot takrat, ko smo se srečevali v prostorih Ljudske univerze, saj je zame zelo pomembno, da sem na uri popolnoma prisotna in urejena.« Tudi pri začetnem tečaju knjigovodstva je bilo podobno. »Glede platforme Zoom sem bila verjetno v skupini najbolj skeptična. Moram pa povedati, da so predavanja potekala brez težav. Snov nam je bila zelo lepo predstavljena, tako da sem bila ob zaključku verjetno spet prav jaz najbolj navdušena. Vsekakor pa zame ni primerjave s predavanji v učilnici,« opiše svoje doživljanje Ariana Pertinač. V tečaje so prednostno vključeni starejši od 45 let, od katerih kar nekaj med njimi do zdaj še ni imelo izkušnje z učenjem preko spleta. Majda Ljubec zato z veseljem pove, da je njena iz-

kušnja s tečajem preko Zooma pravo presenečenje za njena leta in da ta metoda učenja sploh ni tako slaba, kot si je sprva predstavljala. »V skupini smo se zelo dobro razumeli, in ko smo v drugem delu tečaja prešli na izobraževanje na daljavo, so tudi ta srečanja potekala v prijetnem vzdušju in z veliko dobre volje. K temu so veliko pripomogle tudi strokovne delavke Ljudske univerze, ki so pomagale pri premostitvi tehničnih izzivov računalniških povezav. Tečaj smo zaključili z inovativnim pristopom k preverjanju pridobljenega znanja, kjer smo sami ovrednotili svoj napredek. Pouk v živo in tudi preko spleta nam je zelo ustrezal, saj kakovost dela ni bila nič manjša pri poučevanju na daljavo. Kljub temu da smo prav od slednje oblike vsi imeli samo koristi, pa smo se odločili za skupno srečanje takoj, ko bo to spet mogoče,« zaključuje Vanja Debevec. Medtem ko čakamo na boljše čase, se torej lahko tudi virtualno prijetno družimo. Tudi v prihodnje bomo na Ljudski univerzi pripravljali zanimiva izobraževanja. Imamo tudi nekaj novih vsebin, o katerih lahko več preberete na naših spletnih straneh.

Sodelavke Ljudske univerze Sežana

Zakaj si vzeti čas za obisk Optike Tom?

Ne vidite dobro? Neostra slika je le očesna napaka, ki jo lahko odpravite z ustreznimi očali. Prav zato izpostavljam 4 razloge za obisk Optike tom:

Urška in Tom se že veselita vašega obiska.

1. Vse na enem mestu

Od pregleda do izdelave očal s 100% garancijo zadovoljstva.

2. Enostavno in hitro naročanje

Pokličite na tel. številki **05 730 47 70** ali **041 444 882**, pišite na e-naslov **info@optikatom.com** ali odklikajte na spletno stran **www.optikatom.com**, kjer vam je na voljo koledar za rezervacijo terminov.

3. Brez dolgih čakalnih dob

Pri nas ste na vrsti v enem tednu in ob dogovorjenem času. To pomeni, da imamo za vas rezerviran termin brez čakanja v čakalnici, sledi pa temeljit pregled vida z optometristom dr. Emilom Oblakom.

4. Hitro do novih očal

Na voljo imamo več 1000 modelov okvirjev in uporabljamo le najbolj kakovostne očalne leče. Kot mojstri očesne optike skupaj z vami premišljeno izberemo okvir nato pa jih pri nas tudi izdelamo.

OPTIKA TOM PREGLEDI VIDA
VSAK ČETRTEK

Kosovelova ulica 1b, 6210 Sežana, Tel.: 05 730 47 70, www.optikatom.com

**Strokovni pregled vida
vam je na voljo vsak
četrtek, med 9. in 17. uro.**

Brezplačno množično testiranje

bo v soboto 27. 2. 2021,
v pritličju Občine Hrpelje – Kozina,
od 9.00 do 13.00 ure.

S seboj prinesite osebni dokument in kartico zdravstvenega zavarovanja. Na prizorišču nosite obrazno masko, upoštevate razdaljo 2 m in spoštujete navodila za izvedbo varnega testiranja.

Pisnih potrdil o rezultatu se ne izdaja. Glede obveščanja o rezultatu testiranja na COVID-19 si lahko preberete na spletni strani NIJZ:

<https://www.nijz.si/sl/rezultati-covid>

Civilna zaščita Občine Hrpelje – Kozina

POZDRAVLJEN,
NOVOROJENČEK!
Teo!

MOJA PRVA
OSEBNA
IZKAZNICA

IME IN PRIIMEK: **Teo Švara**
ROJENA: **12.12.2020**
STARŠA: **Eneja Kocjan in Igo Švara**
TEŽA: **3310 g**
DOLŽINA: **51 cm**

19. decembra sta Eneja in Igo dobila najlepše božično darilo: svojega prvorojenca Tea. Teo pridno opravlja svoje najpomembnejše delo, in sicer rad já, spi in se razvija v krepkega fanta!

POZOR! NOV RAZPORED! POTUJOČA KNJIŽNICA

URNIK POTUJOČE KNJIŽNICE V MARCU 2021

POSTAJALIŠČE	DATUM	URA
JAVORJE	4.3. 2021	16.00-16.30
MATERIJA	11.3. 2021	13.20-13.40
VELIKE LOČE	11.3. 2021	14.00-14.30
GRADIŠČE PRI MATERIJI	11.3. 2021	14.45-15.05
MARKOVŠČINA	11.3. 2021	15.15-15.35
SLIVJE	11.3. 2021	15.45-16.05
HOTIČNA	11.3. 2021	16.40-17.00
BREZOVICA	11.3. 2021	17.10-17.30
ROŽICE	11.3. 2021	17.40-18.00

Za potujočo knjižnico: Nevenka Gropajc

MALO ZA HEC

No tako, domača naloga je narejena, jaz sem brez glasu, sin je oglušel, sosedji znajo pa vse na pamet.

Moramo verjeti v cepivo tovarne Pfizer. Oni so naredili viagro – se pravi, če jim je uspelo dvigniti mrtve, bodo pozdravili tudi žive.

RAZNAŠANJE GLASILA

Občinsko glasilo raznaša POŠTA SLOVENIJE. V primeru, da glasila ne prejmete na dom, se obrnite na pošto na Kozini in ji sporočite, da glasila niste prejeli. Tako vam ga bo lahko dostavila naknadno. Glasilo dobite brezplačno na občini, na voljo pa je tudi v elektronski obliki na internetni strani občine: www.hrpelje-kozina.si.

Prihodnja številka za **APRIL 2021** bo izšla v **četrtek, 1. aprila 2021** (uredništvo si pridržuje pravico do spremembe datuma izida glasila). Rok za članke: **petek, 19. marec 2021!**

Uredništvo

KRAJEVNI URAD HRPELJE

do nadaljnjega zaprt.

KNJIŽNICA KOZINA

Tel.: (05) 680 30 27, vsako sredo in petek od 11. do 18. ure.

MEDOBČINSKI INŠPEKTORAT IN REDARSTVO (Partizanska cesta 82, Sežana): uradne ure: ponedeljek, sredo in petek: od 8. ure do 10. ure
Tel: (05) 73 10 141 ali po elektronski pošti: souu@sezana.si

POŠTA Kozina: 030 718 909

Ponedeljek, torek, četrtek, petek: 9.00–17.00

Sreda: 9.00–18.00, Sobota, nedelja: /

Banka Koper: 05 680 38 00

Ponedeljek–petek: 8.30–13.00 in 14.00–16.30, Sobota, nedelja: /

Deželna banka Slovenije: 05 68 92 040

Ponedeljek–petek: 8.00–12.00 in 13.00–16.00

ZBIRNI CENTER KOSOVNIH ODPADKOV V HRPELJAH

(na začetku obrtne cone):

tor: 14.00 - 17.00, čet: 9.00 - 13.00, vsako 1. in 3. soboto v mesecu: 9.00 - 13.00

Od 1.1. dalje namesto ob četrtkih bo odprto ob sredah od 10h do 16h.

Kontakt za info za zimsko službo: 05 6800 620

ZDRAVSTVENA POSTAJA HRPELJE:

Splošna ambulanta – Kristina Babič, dr. med.: 05 68 90 498

Splošna ambulanta – Desanka Galamič, dr. med.: 05 68 90 499

Dežurna služba: 05 68 90 490

Zobna amb. za šolarje in mladino in Zobna amb. za odrasle: 05 68 90 492

Patronažna služba: 05 68 90 494

Zdravstveno vzgojni center: 05 29 27 559

Fizioterapija: 05 68 90 500

Zdravstveni zavod ODONTO Hrpelje: 05 68 00 350, 031 349 373

Lekarna Hrpelje: (05) 680 00 60

pon, tor, čet, pet: od 8.30 do 14.00; (odmor: od 12 do 12.30) sre: 8.30 do 16.00; sob: od 9.00 - 12.00

Lekarna Sežana: (05) 731 17 70

dežurstvo: 19.00 - 21.00, sob: 9.00 - 12.00,

dežurstvo: 19.00–21.00, ned: dežurstvo: 9.00 - 11.00 in 19.00 - 20.00

Lekarna Koper na Kidričevih: (05) 611 00 00

Dežurstvo: neprekinjeno

Redni urnik:

pon-pet: 7.30 - 19.00, sob: 7.30 - 13.00, nedelja in prazniki: 8.00 - 12.00

Varuh pacientovih pravic: E naslov: jozica.trost-krusec@nijz.si;

Telefon: 041 667 501; Uradne ure za naročene stranke: sredo od 15.30 ure do 21.30 ure / petek od 14.30 ure do 21.30 ure

Tel. št. za naročanje 05 66 30 841, pon - pet od 8.00 do 14.00 ure.

Uradne ure po telefonu (za osnovne informacije):

ponedeljek, torek in četrtek od 18.00 do 20.00 ure na tel. št.

041 667 501 Več na: <http://www.mz.gov.si/>

Veterinarska ambulanta Hrpelje: (05) 680 01 99

Policija: 113

Polijska postaja Kozina: tel.: (05) 618 12 00 ali

e-naslov: pp_kozina.pukp@policija.si

Gasilci in nujna medicinska pomoč: 112

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR)

OU Koper, Ferrarska ulica 7, 6000 Koper

tel: (05) 663 45 00

OU-Koper: UVHVVR@gov.si

gp.uvhvvr@gov.si (to je e-naslov glavne pisarne v Lj)

Naravoslovno-zgodovinska učna pot – informacije za ogled:

Darij Jelušič (041 282 453)

Dnevni center Ruj: (05) 993 06 83

BREZPLAČNI PREVOZI: info@sopotniki.org, www.sopotniki.org, 031 831 030

Za najavo prireditve v Občinskem glasilu pošljite elektronsko pošto na naslov: glasilo@hrpelje.si ali pokličite na telefon: (05) 6800 150 ali pošljite po pošti na naslov: Občina Hrpelje - Kozina, Hrpelje, Reška c. 14, 6240 Kozina.

Info za glasilo: Ester Mihalič, 051 677 017 in glasilo@hrpelje.si

Info za prireditve in drugo: Občina Hrpelje - Kozina, Ester Mihalič, tel.: (05) 6800 150, e-pošta: ester.mihalic@hrpelje-kozina.si

Ob 8. marcu, mednarodnem dnevu žena:

*Rdeč nagelj ti podarjam,
veš, tebi, tudi vsem ženam sveta.
Za vse, kar si napravila, se odrekala,
za vse solze, ki si jih pretakala,
saj veš, tiste, ko si se čutila prizadeto,
osamljeno, neupoštevano, odrinjeno,
trenutke, ko ti je bilo težko.*

*Pa saj bi lahko našteval, vendar čutim,
vem, da si bila žalostna,
da nisem morda dovolj cenil,
hotel videti širine tvojega srca,
topline, tvojega daru razdajanja,
ljubezni brez pogojevanj,
neutrudnih rok.*

*Zdaj ti želim povedati,
da sem vse to čutil, občutil,
na trenutke pozabljal na bolečino,
na tvoje solze, žalosten obraz,
na to, da si utrujena,
da trpiš pod bremeni.*

*Bodi ponosna na svojo pot,
rdeč nagelj pa sprejmi, ker te cenim,
imam rad, ker tega ne pozabljam.
Enaka si kot vse žene, matere sveta,
ko z ljubeznijo kažeš pot naprej,
pričakuješ pa le enako do sebe.*

Avtor: pesnik.net; duovox